

ÖREBRO UNIVERSITET
Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete
Socionomprogrammet
Socialt arbete, C
C-uppsats, 15 högskolepoäng
Vt 2016

Fängslad i kulturens seder

- En kvalitativ studie om unga assyriska/syrianska kvinnors subjektiva
upplevelser av en hederskultur

Altun, Lydia
Tiari, Nancy

Handledare: Runa Baianstovu

Fängslad i kulturens seder - En kvalitativ studie om unga assyriska/syrianska kvinnors subjektiva upplevelser av en hederskultur

Altun, Lydia & Tiari, Nancy

ÖREBRO UNIVERSITET

Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete

Socionomprogrammet

Socialt arbete, C

C-uppsats, 15 högskolepoäng

Vt 2016

Sammanfattning

Studiens syfte är att undersöka om och i vilken utsträckning assyriska/syrianska kvinnor upplever sin kultur som en hederskultur. En kvalitativ metod har genomförts och sex intervjuer med en semistrukturerad utformning utfördes. Intervjuerna genomfördes med assyriska/syrianska kvinnor mellan 19-28 år gamla som är bosatta i Sverige. Dessa kvalitativa intervjuer tog cirka 45 minuter och fokus låg på att dels undersöka ryktets betydelse och eventuella konsekvenser som det kan medföra, men också eventuella skillnader som uppkommer mellan de olika könen i den assyriska/syrianska kulturen. Resultaten visar att ryktesspridning har en stor betydelse och är ett vardagligt fenomen. Det är vanligast att ryktet uppfattas ha en negativ klang inom den assyriska/syrianska kulturen. De konsekvenser som ett rykte kan medföra skulle kunna vara utfrysning, skambeläggning, kontroll, undandragen kärlek, fysisk- och psykisk misshandel. Detta för att individen inte bara förstör sin egen heder, utan även hela kollektivets heder. Kvinnorna möter krav och begränsningar dagligen i den assyriska/syrianska kulturen och dessa skiljer sig mellan de olika könen, vilket innebär att kvinnans handlingsutrymme är betydligt mer begränsad än mannens.

Nyckelord: Heder, hederskultur, rykten, kollektivet, assyrier/syrianer

Imprisoned in cultural practices - A qualitative study of young assyrian/syrian women's subjective experience of a culture of honor

Altun, Lydia & Tiari, Nancy

ÖREBRO UNIVERSITY

School of Law, Psychology and Social Work

The Social Work Program

Social Work C

Essay 15 credits

Spring 2016

Abstract

The study aims to examine whether and to what extent the assyrian/syrian women experience their culture as a culture of honor. A qualitative method has been implemented and six interviews with semi-structured design was conducted with adults assyrian/syrian women between 19-28 years old who live in Sweden. These interviews took about 45 minutes each and the focus was partly to look into rumors value and possible consequences that this may cause, but also any differences that arise between the sexes. The results show that the rumors have a big importance and is an everyday phenomenon, it is common that the rumor has a negative connotation in the assyrian/syriac culture. The impact that a reputation can result could be ostracism, shame, coating, inspection, pulled away love, physical-and mental abuse. This is because the individual is not only destroying their own honor but also the entire collectives honor. Women face different requirements and restrictions daily in their culture and these differ between the sexes, which means that women are much more limited than men.

Keywords: Honor, culture of honor, rumors, collective, assyrians/syrians

Förord

Vi vill först och främst rikta ett stort tack till våra nära och kära som har stöttat oss med kärlek, ödmjukhet och tålamod när det har behövts som mest.

Sedan vill vi även tacka våra intervjupersoner som valde att ställa upp. Utan er hade det inte varit möjligt för oss att genomföra denna studie.

Sist men inte minst, ett tack till vår handledare Runa Baianstovu som har väglett oss och bidragit med värdefulla synpunkter.

Innehållsförteckning

INLEDNING & PROBLEMFÖRMULERING	6
SYFTE.....	8
FRÅGESTÄLLNINGAR.....	8
BAKGRUND	8
HISTORISK ÖVERBLICK.....	8
ASSYRIER/SYRIANER I SVERIGE.....	9
TIDIGARE FORSKNING	11
HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK - VAD DET INNEBÄR OCH HUR DET UTÖVAS.....	11
KOLLEKTIVETS ROLL I HEDERSKONTEXTER.....	12
FÖRÄNDRINGAR I SAMBAND MED MIGRATIONEN TILL SVERIGE.....	12
RYKTESSPRIDNING I HEDERSKULTURER.....	13
KÄNSLAN AV SKAM.....	14
KRAV & BEGRÄNSNINGAR MELLAN KÖNEN.....	14
KULTURELLA STEREOTYPER.....	15
METODBESKRIVNING	15
VAL AV METOD.....	15
VETENSKAPSTEORETISK ANSATS.....	16
INFORMATIONSSÖKNING.....	16
URVAL AV INTERVJUPERSONER.....	17
DATAINSAMLING OCH KONSTRUKTION AV INTERVJUGUIDE.....	17
GENOMFÖRANDE AV INTERVJUER.....	18
BEARBETNING AV DATA OCH ANALYS.....	18
<i>Transkribering</i>	18
<i>Analysmetod</i>	19
VALIDITET, RELIABILITET & GENERALISERBARHET.....	19
ETISKA ÖVERVÄGANDEN.....	20
METODDISKUSSION.....	21
TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	22
GENUSSYSTEMET.....	22
RYKTETS SOCIALPSYKOLOGI.....	23
SKAM - DEN PRIMÄRA EMOTIONEN.....	24
STIGMA - ETT AVVIKANDE BETEENDE.....	24
MOTIVERING AV VALDA TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	25
RESULTAT & ANALYS	26
PRESENTATION AV STUDIENS INTERVJUPERSONER.....	26
SKILLNADER MELLAN KÖNEN.....	27
SKAM - EN CENTRAL EMOTION.....	30
RYKTESSPRIDNING - ETT SOCIALT VERKTYG.....	32
STIGMATISERING TILL FÖLJD AV NORMAVVIKELSE.....	35
SLUTDISKUSSION	37
METODOLOGISKA PROBLEM.....	39
BIDRAG TILL FORSKNING & FÖRSLAG PÅ VIDARE FORSKNING.....	40
REFERENSLISTA	41
BILAGA 1 - INTERVJUGUIDE	45
BILAGA 2 – INFORMATIONSBLAD	47

Inledning & problemformulering

“Ett rykte är likt ett glas, har det en gång krossats kan det aldrig bli helt igen. Du kan försöka limma ihop de krossade bitarna men sprickorna kommer alltid att vara synliga” (Anonym).

Det var i samband med mordet på Fadime Şahindal år 2002 som begreppet hedersvåld och förtryck uppmärksammades i det svenska samhället. Fadime blev mördad av sin far på grund av att hon vägrat ingå i äktenskap med sin kusin, vilket innebar att kollektivets rykte blev vanhedrat. Efter mordet på Fadime sattes en kraftig medial debatt igång, vilket resulterade i att hedersrelaterat våld och förtryck fick en större betydelse och roll i samhället och betraktas numera som ett svenskt problem (Regeringen, 2015). Alltför många unga svenska kvinnor drabbas av våld, tvång och förtryck i patriarkala miljöer idag. Således anses problematiken vara en politisk fråga, eftersom det finns ett stort behov av att utforma konkreta insatser och föra en diskussion kring samhällets förmåga att värna om människornas värde bortanför könsmissiga hierarkier och etniska stereotyper (De Los Reyes, 2003).

Det är alltid svårt och riskabelt att sätta etiketter på olika grupper i samhället, däremot kan det vara nödvändigt om syftet är att belysa och göra ett problem synligt (Björktomta, 2005). Gällande hedersrelaterat våld och förtryck har detta varit problematiskt då det berör olika områden som familjestrukturer, värderingar, normer, kön och makt bland invandrare. Länsstyrelsen har i sitt uppdrag av Regeringen utfört tre rapporter där de beskriver offren av hedersvåld och förtryck som ”utsatta flickor i starka patriarkala invandrarfamiljer”. Andra forskare inom området såsom Wikan (2003) och Schlytter (2004) tittar på begreppet heder och kallar det för hederskulturer (Björktomta, 2005, s.7).

Idag råder det dock delade meningar om vad som uppfattas vara en hederskultur i Sverige. I en artikel publicerat av Paraplyprojektet (2004) argumenterar Masoud Kamali för att det inte finns något som kan kallas hederskultur och påstår att detta är ett problem som har förstörats, trots att det handlar om en relativt liten grupp som är utsatta i Sverige. Elisabeth Fritz, specialist på hedersrelaterad brottslighet i Sverige, har en annan bild av det Kamali påpekar. Som advokat åt Pela och aktiv i debatten kring Fadime, påstår hon att problemet är aktuellt i Sverige och att mörkertalet är stort (Paraplyprojektet, 2004). Lidskog & Deniz (2009, s. 36ff) delar uppfattning om att en hederskultur bildas när en grupp gemensamt delar idéer, värden och traditioner som vanligtvis leder vidare genom generationer. Om en individ skulle bryta mot de normer som finns inom kulturen kan denne utsättas för olika slags straff, detta för att individen är inbunden till kollektivets heder.

Vardagen för de kvinnor som lever i familjer med patriarkala värderingar består av en stark kontroll av kollektivet. De blir utsatta för hot, tvång och i värsta fall mord om de betar sig på ett sätt som bryter mot de normer som finns inom familjen. När de hamnar i dessa situationer har de alltså inget stöd av familjemedlemmarna eller släktingar (De Los Reyes, 2003). Därför blir det samhällets ansvar, i störst utsträckning socialarbetarens ansvar, att erbjuda dem skydd och stöd. Idag sker det en del arbeten för att förebygga hedersvåld och förtryck inom socialt arbete, där exempelvis Socialstyrelsen (2013) har utformat ett utbildningsmaterial för att socialarbetare skall kunna utvecklas i bemötandet av de unga tjejer som är utsatta. Vidare har även Regeringen gett Integrationsverket uppdrag att i samverkan med Folkhälsoinstitutet, Socialstyrelsen, Skolverket, Ungdomsstyrelsen och Barnombudsmannen, utarbeta exempel och metoder som kan förebygga konflikter mellan individer och familjer där det råder patriarkala normer (De Los Reyes, 2003). Detta visar att det än idag brister på många håll gällande hedersproblematiken, dels för att det saknas djupare forskning som berör hur den

etniska diskrimineringen ökar kvinnors utsatthet, men också fördjupad kunskap hos socialarbetare.

Förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck är vanligast inom grupper med starka patriarkala familjesystem från olika delar i Mellanöstern (De Los Reyes, 2003). Detta sägs bero på att stort fokus i dessa kulturer ligger på att kvinnorna skall upprätthålla hedern i familjen. Våldet och förtrycket sägs grunda sig i ett könsförtryck som är inpräglad i dessa individers kulturer och traditioner. Det fokus som läggs på kulturella förklaringar och etnocentriska diskussioner har resulterat i stigmatisering och främlingskänsla av invandrargrupper med andra kulturer. Bilden av den "traditionstygda kvinnan" och den "förtyckande mannen" samt att våldet mot kvinnor är mer accepterat i andra kulturer än den svenska sträcker sig långt tillbaka (De Los Reyes, 2003). De värderingar som finns i hemländerna vidhålls oftast och kan även förstärkas i samband med migrationen. Då många invandrar till Sverige och andra europeiska länder, fortsätter därmed dessa tankesätt att föras vidare och hedersvåld och förtryck förekommer i olika former än idag i många samhällen. Oavsett var i världen dessa individer är bosatta väljer en del att starkt värna om sin kultur och traditionella seder och vill på alla sätt föra det vidare till sina barn (Björktomta, 2005, s. 19ff).

Som nämnt tidigare sker förekomsten av hot, förtryck eller våld bland grupper med starka patriarkala familjesystem, vanligen från mellanöstern (jfr De Los Reyes, 2003), en sådan grupp är den assyriska/syrianska minoritetsgruppen som ursprungligen är från mellanöstern. Folkgruppen har sitt daterade ursprung från Mesopotamien, vilket sägs varit ett land mellan floderna Eufrat och Tigris i dagens Irak. Folkgruppen började invandra till Sverige redan på slutet av 1960-talet och idag uppskattas upp till hundra tusen assyrier/syrianer leva i olika delar av Sverige (jfr Deniz, 1999, s.15, 250). Då folkgruppen är stor i Sverige är det allt mer relevant att genomföra denna studie för att ge såväl samhället som socialarbetare djupare kunskap om gruppen. Utifrån våra egna assyriska/syrianska rötter fann vi det av intresse att studera denna folkgrupp, då vi under vår uppväxt som andra generationens invandrare än idag kan se att den assyriska/syrianska kulturen bär vissa drag av en hederskultur. En hederskultur beskrivs som en grupp med gemensamma värderingar och traditioner som vanligtvis leder vidare genom generationer (Lidskog & Deniz, 2009), och där det oftast råder en hierarkisk ordning där männen värderas högre än kvinnan (Björktomta, 2005). Den assyriska/syrianska kulturen anser vi består av många värderingar som vidhållits från hemländerna och kan ha förstärkts i samband med migrationen till Sverige, exempelvis gäller detta könsskillnader. Vår uppfattning är att den assyriska/syrianska kulturen är genusbelagd, då det tycks råda stora skillnader mellan en man och kvinna, exempelvis är kvinnan ständigt styrd av att ha gott rykte för att inte vanhedra sin familj. För att undersöka om vår förförståelse har någon koppling och överenskommelse med andra kvinnors sociala verklighet, har vi valt att intervjua vuxna kvinnor mellan 19-28 år med ett assyriskt/syrianskt ursprung som är bosatta i Sverige. Mycket av forskningen som tidigare har författats om hedersproblematiken pekar på att det är kvinnor som är mest utsatta, därför valde vi ett urval som endast bestod av kvinnor.

Denna studie ämnar därmed undersöka om unga assyriska/syrianska kvinnor, som är bosatta i Sverige, uppfattar sin kultur som en hederskultur genom att vi fokuserar på genus och ryktesspridning. Detta anser vi vara viktigt då det kan skapa större förståelse för hur och på vilka sätt hot, kontroll och våld skapas i en kultur. Med denna studie önskar vi därför att kunna bidra till att individer skall förstå problematikens allvar och att fler kvinnor skall våga vara öppna med de genusbelagda problem som vi tänker oss existerar i den assyriska/syrianska kulturen. Vi önskar också att det skall kunna ske en förändring i den assyriska/syrianska kulturen som kan bidra till att kvinnor får leva friare, utan att bli

förtryckta på grund av deras kön. Det krävs dock då att ämnet tas upp till ytan och uppmärksammas, vilket vi uppfattar inte har gjorts tidigare då det saknas generell forskning om folkgruppen i svensk kontext. Det finns därmed en stor kunskapslucka om den assyriska/syrianska folkgruppen som vi önskar att fylla, detta för att göra samhället samt andra som lever inom den assyriska/syrianska gruppen mer medvetna om kulturens alla olika delar och allvaret i en hederskultur.

Syfte

Syftet med föreliggande studie är att undersöka om och i vilka avseenden unga assyriska/syrianska kvinnor i Sverige upplever sin kultur som en hederskultur, genom att studera hur genus samt ryktesspridning tar sig uttryck i kvinnornas vardagliga liv.

Frågeställningar

- Upplever kvinnorna att förväntningarna på könen skiljer sig åt i det minoritetsgruppsammanhang de lever i?
- Vilken betydelse har ryktesspridning inom gruppen i Sverige?
- Vilka eventuella konsekvenser kan ryktesspridningen medföra för dessa kvinnor?

Bakgrund

I detta avsnitt presenteras en historisk överblick av den assyriska/syrianska befolkningens bakgrund och hur befolkningens invandring till Sverige såg ut. Vår önskan med detta avsnitt är att kunna ge läsaren en kort inblick i varifrån gruppen kommer och hur den formats, men även hur deras situation ser ut idag.

Den valda folkgruppen har två olika benämningar, "assyrier" och "syrianer", vilket är något som uppstått i Sverige (Deniz & Perdikaris, 1990). Benämningarna har olika innebörder och tar fasta på olika aspekter av identiteten och tillhörigheten, dock kan de påstås att de kompletterar varandra. Assyrier är ett begrepp som hänvisar till den nationella och etniska delen av identiteten, medan begreppet syrianer står för den religiösa aspekten av identiteten. Den assyriska benämningen går längre tillbaka i historien än den syrianska, då den sistnämnda benämningen anses vara ett kyrkligt begrepp som uppkom i samband med att gruppen blev kristna. De olika benämningarna har varit omdiskuterat och i en del fall lett till en splittring och strid inom gruppen. Det finns däremot inga konkreta bevis idag som pekar på att den ena benämningen är mer korrekt än den andra (Deniz & Perdikaris, 1990, s. 218ff), därför har vi valt att inte exkludera någon av de i denna studie.

Historisk överblick

Assyrier/syrianer härstammar ifrån Mellanöstern och består av ungefär tre miljoner människor och härstammar från länder som Turkiet, Syrien, Libanon, Iran samt Irak (Borgström & Goldstein-Kyaga, 2006). Folkgruppen levde under svårt förtryck av bland annat perser och romare fram tills Kristi födelse, då de övergick till den nya läran. Efter att folkgruppen blev kristna tvingades ett stort antal av befolkningen att välja mellan att fly till ett säkert område eller konvertera till islam under 800-talet. Detta resulterade i att assyrier/syrianer spred sig över hela världen och är idag en etnisk minoritet som är statslösa (Borgström & Goldstein-Kyaga, 2006, s. 94f).

Den stora geografiska splittringen har lett till att den assyriska/syrianska folkgruppen talar olika varianter och dialekter av i grunden ett gemensamt språk, men även språk som turkiska, kurdiska och arabiska. Befolkningen tillhör olika kyrkliga samfund, den största delen tillhör den syrisk-ortodoxa kyrkan, en del den kaldeisk-katolska och en annan del den östern assyriska kyrkan (Deniz & Perdikaris, 1990, s. 17ff, 218).

Assyrier/syrianer i Sverige

I slutet av 60-talet och början på 70-talet skedde en stor arbetskraftsinvandring till Europa och många assyrier/syrianer invandrade till Västtyskland (Deniz & Perdikaris, 1990). Detta fram till 1974 då ett arbetskraftinvandringsstopp infördes i Tyskland, vilket resulterade i att folkgruppen istället sökte sig till Sverige som blev ett stort mottagarland. Många andra kom också till Sverige som flyktingar på grund av Israel-Libanon konflikten år 1975-1976. Anledningen till att många assyrier/syrianer sökte sig till Sverige var för att de redan hade kunskap om att Sverige var ett kristet och demokratiskt land men även eftersom många av deras släktingar redan var bosatta här. En ytterligare invandring har pågått de senaste åren på grund av förtryck och attacker mot den assyriska/syrianska gruppen i Irak, Syrien och andra länder i Mellanöstern (Deniz & Perdikaris, 1990, s. 25).

Idag uppskattas över hundra tusen assyrier/syrianer leva i Sverige, denna siffra är dock ungefärlig då det är förbjudet att registrera någon efter religionstillhörighet. Assyrierna/syrianerna är uppdelade på omkring 40 olika platser i Sverige, den största majoriteten är däremot bosatta i Stockholm, Örebro, Norrköping och Göteborg (Goldstein-Kyaga, 2006, s. 94f). Det är vanligast att assyriska och syrianska familjer bosätter sig i områden där de har släktingar eller nära bekanta för att behålla en social gemenskap. På så vis lever de flesta i segregerade områden, vilket skapar subsamhällen där individerna har starka sociala och kulturella kopplingar till varandra (Deniz, 1999, s. 250).

Deniz & Perdikaris (1990) har i sin studie "Ett liv mellan två världar" studerat hur assyriska ungdomar som andra generationens invandrare i Sverige upplever och hanterar sin livssituation. Deniz & Perdikaris (1990) utgick från att ungdomar som lever med två kulturer, i detta fall den assyriska och svenska, kan ha en skev jagbild som kan leda till en otrugg utveckling. Fokus låg även på att göra skillnad mellan vart ungdomarna i studien haft sin så kallade primära socialisation: i ursprungslandet eller i Sverige. Undersökningens syfte var därmed att se huruvida ungdomarna kunde finna en balans mellan de två kulturerna, vilket visade sig skilja sig åt mellan olika ungdomar. Studiens resultat visar att ungdomarna lever med två kulturer som har skilda värden, normer och beteenderegler, vilket gör att de också lever i två olika sociala verkligheter. Ungdomarna utvecklar en slags dubbelidentitet. I studien beskriver de hur de på bästa möjliga sätt försöker att plocka ut de bästa delarna från respektive kultur. Dock verkar en del av ungdomarna ha svårare med att integrera båda kulturerna, de kan inte assimileras på samma sätt som de som kom till Sverige i relativt sen ålder. Det visade sig även att unga kvinnor har lättare än de unga männen för att ifrågasätta kulturens normer och värden, vilket gör att många av dem väljer att distansera sig från den egna kulturen (Deniz & Perdikaris, 1990, s. 199ff). Liknande resultat framkom även i Deniz (1999, s. 221f) avhandling "En minoritets odysseé" om assyrier. Han beskriver också att den vuxna generationen ser den stora möjligheten till assimilation och integration i det svenska samhället som ett hot. Hotet handlar om rädslan för att de yngre generationerna ska tappa kulturarv, språk och samhörighetskänsla, eftersom de är anpassade till det svenska samhället. Risken är då att den assyriska gruppen kan "gå under" med tiden.

Vidare har Deniz & Perdikaris (1990) beskrivit ett antal värden och normer som anses vara centrala inom den assyriska/syrianska kulturen. Dessa är bland andra att:

En son ska:

- lyda sin far,
- uppfostras till att bli manlig,
- vara artig,
- respektfull och,
- behålla sin kultur.

En dotter ska:

- hjälpa sin mor,
- uppfostras till att bli kvinnlig och,
- sköta sysslor i hemmet.

Inom den assyriska/syrianska kulturen har begreppet familj en "vidare" betydelse och innebörd än i den svenska kulturen. Könsuppdelningen är traditionell, vilket innebär att männen ska arbeta för att försörja familjen och vaka över döttrarnas heder medan kvinnans roll är att ansvara för hemsysslor och barn (Deniz & Perdikaris, 1990, s. 228). Det finns dock skillnader mellan hur integrationen och kulturella traditionerna ser ut och har utvecklats bland de assyriska/syrianska familjerna (Deniz & Perdikaris, 1990). Skillnaderna grundar sig oftast i vart familjerna är bosatta; i en större stad med flera andra assyriska/syrianska kolonier eller om familjen lever i en mindre ort där de i stort sett är ensamma. Om en assyrier/syrian exempelvis lever i Södertälje eller Örebro kan individen möta större svårigheter med att assimileras med det svenska samhället. Detta för att grupperna i större orter tenderar att vara mer knutna till äldre sociala och kulturella traditioner (Deniz & Perdikaris, 1990).

Den assyriska/syrianska gruppens traditionella ursprungssamhälle skiljer sig mycket i förhållande till det moderna svenska samhället (Deniz, 1999). Detta gäller samhällliga strukturer som sociala relationer, normer och värderingar som i många avseenden är motsatta till vad gruppen är vana vid. Därför har många individer inom gruppen i sin migrationsprocess stött på nya, främmande situationer som har tvingat dem att "*uppfinna nya kulturella mönster utifrån sina gamla – till andra anpassade kulturella kompetenser*". En av de största konflikterna är att gruppen är vana vid en traditionell ordning där individerna är ömsesidigt beroende av varandra i ett kollektiv, medan den svenska livsformen är mer individualistisk. När de invandrade till Sverige hamnade de därför i två olika livsformer och landar ofta i en konflikt i hur de ska hantera och balansera dessa två (Deniz, 1999, s. 194f, 201).

Vidare visar Deniz (1999, s. 265f) att assyrier/syrianer tillhör den grupp i Sverige som är framgångsrika som egna företagare. Det stora antalet uppgår till 49-70 per 1000 invånare. Gruppens levnadsstandard har påtagligt ökat sedan deras härkomst till Sverige och idag är den generella bilden av gruppen att de är arbetsamma, både som entreprenörer och som ägare inom restaurang- och servicebranschen. Resterande av folkgruppen arbetar vanligtvis som hemspråklärare, tolkar, socialsekreterare eller är anställda hos de med egna företag.

Tidigare forskning

Syftet med föreliggande avsnitt är att presentera tidigare forskning om hedersrelaterad problematik. Avsnittet är, i enlighet med studiens syfte och frågeställningar, uppdelat i följande rubriker: Hedersrelaterat våld och förtryck, kollektivets roll i hederskontexter, ryktesspridning i hederskulturer, skam – en central känsla, krav & begränsningar inom hederskulturer samt kulturella olikheter. För att fördjupa oss i studiens problematik har vi valt att presentera forskning som är författad av: De Los Reyes, Faqir, Eldén, Björktomta, Jemteborn, Cinthio, Metoo & Mirza, Schlytter och Johansson & Lalander. Forskningen består, enligt oss, av information som vi anser är viktig att belysa för att läsaren skall få en inblick i forskning som redan existerar om den valda problematiken. De allmänna dragen i tidigare forskning om hedersproblematik har även anammats av centrala myndigheter såsom Regeringen, Länsstyrelsen och Socialstyrelsen. Dessa offentliga dokument har vi valt att inkludera, då vi anser att dess information är av relevans för studiens valda problematik.

Hedersrelaterat våld och förtryck - Vad det innebär och hur det utövas

Grunden till hedersrelaterat våld och förtryck sägs vara en uppfattning om kön, makt, sexualitet och kultur. Likheter som tycks finnas i våldets struktur är många men främst att våld och förtryck sker i en nära relation (Regeringen, 2007). Flickor och kvinnor är de som i störst utsträckning blir drabbade för hedersrelaterat våld och förtryck, detta skulle kunna bero på att det kvinnliga könet i hederskulturer har stor betydelse för att upprätthålla hela familjen, släktens och specifikt männens heder. Det som är centralt är synen på sexualiteten (Regeringen, 2007, s. 12f). Döttrarnas renhet kopplas till och symboliserar faders ära, vilket är anledningen till att flickornas oskuld har en stor betydelse för individer med ett hederstänkande (Länsstyrelsen, 2007). Hedersrelaterat våld och förtryck kännetecknas genom det kollektiva uttrycket och handlar för det mesta om de hot som en individ begränsas av i sitt handlingsutrymme: exempelvis val av partner, kläder, socialt umgänge och utbildning. Om en kvinna väljer att inte följa de normer och traditioner som finns inom familjen, släkten och kulturen riskerar hon att få straff på något sätt, vilket i vissa fall kan resultera i förtryck, våld eller mord. Detta resulterar i att familjen och släkten förlorar sin heder (Länsstyrelsen, 2007, s. 28).

De Los Reyes (2003) har i sin studie *“Patriarkala enklaver eller ingenmansland? Våld, hot och kontroll mot unga kvinnor i Sverige”* konstaterat att begreppet heder inte har någon entydig innebörd enligt hennes resultat. Begreppets innebörd representerar olika saker för de kvinnorna i studiens urval. Författaren påstår därför att det inte är möjligt att dra slutsatsen att ett rykte som kan skada familjens heder per automatik kommer att leda till våld. Det finns andra sätt och strategier än våld som används för att utöva kontroll och bevara familjens goda rykte och heder. Vidare beskriver De Los Reyes (2003) att de visade sig att flickorna i hennes urval, utöver det fysiska våldet, blir utsatta för kränkningar och långvarigt förtryck. Kontrollen och förtrycket har ofta inletts under den tid flickorna intagit puberteten, detta beror främst på att fäderna har en stark oro över att deras döttrar ska betraktas som “dåliga” flickor. Det är vanligast att kontrollen och hoten av olika slag utövas av fadern i familjen men i vissa fall är även bröder och far- och morbröder involverade, således blir förtrycket en familjeangelägenhet. Den nära relationen mellan offret och förövaren är en faktor som bidrar till att försvåra flickornas möjlighet och mod att göra något motstånd. Det finns därmed en känslomässig dubbelhet i familjerna, då det kan finnas kärlek och tillgivenhet samtidigt som det sker hot och förtryck (De Los Reyes, 2003).

Kollektivets roll i hederskontexter

Hedersrelaterat våld och förtryck karaktäriseras av att det är utövat av kollektivet, vilket innefattar de närmaste i familjen och släkten. Det innebär också att det kan finnas flera utövare av våldet och förtrycket. I de situationer där hedersrelaterade normer är vanliga, är personens rättigheter oftast baserade på vad som betraktas vara bäst för kollektivet (Socialstyrelsen, 2013, s. 19).

Hedersrelaterat våld och förtryck tenderar att återfinnas i kulturer med patriarkalt styrd familjehållning (Björktomta, 2005). En traditionell patriarkal familjs struktur kan förklaras likt en hierarkisk pyramid som omfattas av familjen samt övriga släktmedlemmar. I denna pyramid är individen i första hand en familjemedlem och i andra hand en enskild person. Om personen har ett behov måste denna alltid anpassa sig till det som är familjens och släktens bästa. Familjemedlemmarna har inte bara ansvar och skyldigheter gentemot varandra, utan även mot släktingarna. Pappan är placerad på toppen av familjepyramiden då han har makten och ansvaret för familjen: han är familjens överhuvud. Han är även den som representerar familjen utåt, detta gäller kontakter utanför kollektivet men också gentemot släktingar. Kvinnorna är placerade längs ner i familjepyramiden då männen har en mer överordnad roll i patriarkala familjer. Detta kan även synas i barnens uppfostran i en familj, där pojkarna har mer frihet och fler rättigheter än flickorna. Detta innebär att flickorna måste lyda sina bröder samtidigt som de är tvungna att anpassa sig till de krav som pappan och släkten ställer. I hemmet har kvinnan det största ansvaret gällande hushållet och döttrarnas uppfostran. När barnen i familjen gör något bra utifrån familjens värderingssystem tar pappan åt sig äran. Om barnen däremot skulle göra något som är ovanligt enligt traditionerna eller något som ifrågasätts av släkten, får mamman skulden. Detta beror på att mamman anses, enligt kulturen, ha misslyckats i sitt ansvar och med sitt sätt att uppfostra sina döttrar på (Björktomta, 2005, s. 18f).

Jemteborn (2005) påstår att hedersrelaterat våld och förtryck har sin grund i ett könsförtryck. Männens ansvar är att bevara hedern och det blir därför deras uppgift att kontrollera kvinnorna och dess sexualitet. En individ får sin heder genom att följa de krav och regler som finns inom kollektivet, därmed är individens personliga heder inbunden till kollektivets heder. Dennes moral är inte det som står i fokus, utan fokusen ligger på omgivningens värderingar av personen. I de samhällen och kulturer där heder har en stor betydelse är det därmed extra viktigt att förhålla sig till de normer som finns för att uppnå en hög status. Om en individ skulle bryta mot de krav och regler riskerar denne att förlora sin heder och bli bestraffad. Däremot finns det olika grader och former av kontroll över det kvinnliga könet i olika kollektiv (Jemteborn, 2005, s. 2ff). Cinthio (2007) påstår att uppfattningen av vad som är normavvikande kan skilja sig mellan kollektiv, därför skiljer sig även bestraffningens art. I en del familjer har flickorna exempelvis större frihet och tillåtelse att inleda en romantisk relation med en självvald partner, medan andra uppfattar detta som normavvikande. Således går det att konstatera att det är kollektivet som avgör vad som är avvikande och vad som kan skada familjens heder eller befläcka en individs rykte.

Förändringar i samband med migrationen till Sverige

När familjer med starka patriarkala familjestrukturer kommer till ett land som Sverige, där frihet och jämställdhet är centralt kan detta påverka och hota den patriarkala hierarkin (Björktomta, 2005). Detta eftersom föräldrarna och barnen tenderar att utvecklas och integreras i det svenska samhället i olika takter. Ett exempel på detta är pappan, som är

familjens överhuvud, tvingas bli beroende av barnen för att de kan det svenska språket bättre. Pappans position som överhuvud i familjen blir därför hotad och förminskad. Migrationen sägs gå snabbare för barnen eftersom de genom skolan ges större möjligheter att integreras i samhället, både genom språket och nya kunskaper om det svenska samhällets normer. Det skapas oftast en obalans mellan föräldrarna och barnen, detta inte bara gällande språket utan även den sociala delen. Barnen tvingas därför leva med att försöka balansera familjens normer men å andra sidan förhålla sig till det svenska samhällets värderingar. Det sägs att flickor som lever under dessa omständigheter lever två liv, där de tvingas i hemmet leva enligt traditionella värderingar och i skolan sträva efter samma frihet och öppenhet som de andra svenskarna. I de fall där flickorna tvingats välja är de vanligast att de vänder sig emot det svenska samhället och följer familjens värderingar. Det visar sig även att de familjer som lever på detta vis står utanför det svenska samhället, då de oftast är bosatta i invandrartäta områden (Björktomta, 2005, s. 19). Björktomta (2005, s. 22f) poängterar vidare att de värderingar som råder inom familjer där hedersvåld och förtryck är vanligt, krockar med det svenska samhällets normer, speciellt gäller detta synen på kvinnan och hennes rättigheter.

Ryktesspridning i hederskulturer

Ett rykte kan uppfattas vara både positivt och negativt. I den positiva bemärkelsen hänvisar ryktesspridning till en omfattning av information som betraktas vara uppskattade. En negativ ryktesspridning hänvisar till information av dålig karaktär som sprids om en individ (Johansson & Lalander, 2010). Faqir (2001) påpekar i sin artikel ”Intrafamily femicide in defence of honour”, vilken inverkan ryktesspridning kan ha för förekomsten av hedersvåld och förtryck. Han menar att ryktesspridning är något negativt som är likt ett maktmedel för männen använder i hederskulturer för att kontrollera kvinnor. Anledningen till att kvinnors beteende kontrolleras av männen är för att det inte ska existera misstankar eller skvaller som skulle kunna ge familjen ett dåligt rykte. Om kvinnan bryter mot de normer som finns i familjen och släkten smittas hennes agerande av sig på familjen. Männen i släkten går miste om sin heder och kvinnorna i släkten förlorar sitt värde. Ryktesspridning är därmed en kompetens som kan både bidra och förstärka förtryck inom hederskulturer (Faqir, 2001).

Eldén (2001) är en annan forskare som tittar på ryktets roll för kvinnor som lever i hederskulturer. Studiens urval består av tolv kvinnor med rötter från mellanöstern men som är bosatta i Sverige idag. Intervjupersonerna uttryckte sig med hjälp av de två begreppen ”hora“ och ”oskuld”, när det gäller vad som betraktades vara innanför och utanför ramen för ett godtagbart kvinnligt handlande. Kvinnorna berättade om att de riskerade att bli kallade för ”hora” om de exempelvis dejtade killar, gick på nattklubb eller var lättklädda, då sådant handlande uppfattas negativt enligt kollektivet. Att istället bli uppfattad som en ”oskuld” associerar med att bete sig som en ”fin flicka”, vilket enligt kollektivets normer om kvinnors handlande är positivt. Mannens heder är således beroende av hur kvinnan uppfattas av andra och vad hon visar för omgivningen, den kan endast upprätthållas om kvinnan visar tecken på oskuld i andras blickar. Ryktet är något som intervjupersonerna både respekterar och fruktar, ett kort citat som beskriver detta är följande: ”*En kvinna blir sitt rykte*” (Eldén, 2001).

Eldén (2003) har i en annan studie kommit fram till liknande slutsatser då hon intervjuat kvinnor med arabiskt och kurdiskt ursprung med olika religionstillhörigheter. Kvinnorna berättade om hur rykten, oskuld och heder tar sig uttryck i deras liv. Enligt dem är det inte någon konkret handling som skulle kunna skada familjens heder i första hand, utan snarare ett dåligt rykte i sig. Med detta menas att ett dåligt rykte i sig kan dra skam över familjen och inte

bara en konkret handling, exempelvis att kvinnan haft samlag är inte negativt i sig utan rättare ryktet hon får på grund av det. Kvinnornas uttalanden hade en tydlig koppling till det som Eldén (2003) kallar för "andras blick", vilket innebär omgivningens ögon. Intervjupersonerna menade att kvinnans och familjens rykte uppfattas vara beroende av hur det ser ut i omgivningens ögon. Därför är det viktigt för kvinnan att i alla situationer tänka på sitt rykte och sträva efter att det ska vara gott och på alla sätt undvika ett dåligt rykte. Kvinnorna förväntas uppfylla omgivningens krav om exempelvis kyskhet för att bevara och inte "smutsa" familjens heder. Minsta lilla misstanke om att en kvinna har vistats på ett ställe som kan associeras med sex, exempelvis en krog, kan ge ett dåligt rykte (Eldén, 2003, s. 16ff).

Känslan av skam

Metoo & Mirza (2007) påpekar att skam har en stor inverkan och ett centralt värde i hederskontexter. Om en kvinna skulle avvika från gruppen på något sätt kan det dra skam och vanära familjen. Kvinnorna känner därför ofta rädsla över att de ska bli straffade om de bidrar med något som kan dra skam över familjen, exempelvis att de kan bli socialt utfryssta, misshandlade eller i de värsta fallen mördade. Eftersom en individs avvikande beteende eller egenskap enligt gruppens normer kan dra skam över hela kollektivet är det vanligt att de värnar om varandras beteende. Om en individ i ett kollektiv bidragit till skam innebär det att hedern är "avsaknad" och på så sätt måste ett straff ske för att de ska kunna upprätthålla sin heder.

Likaså beskriver Schlytter (2009, s. 16f) om kopplingen mellan heder och skam. En kvinnas olämpliga beteende eller uppförande kan bidra med att dra skam över främst de manliga familjemedlemmarna, men även ett helt kollektiv. Om kvinnan inte har skam i kroppen, genom att hon exempelvis utmanar eller gör motstånd mot de föreskrivna normerna, riskerar hon att förstöra männens heder och frambringa skam. Om hon istället följer de uppsatta normerna kollektivet bidragit till är männens heder tryggad och kvinnan anses ha skam i kroppen.

Krav & begränsningar mellan könen

Eldén (2001) beskriver huruvida hennes intervjupersoner uttryckt de skilda regler och krav som existerar mellan flickor och pojkar i en familj med patriarkal hållning. Reglerna skiljer sig på så vis att pojkarna har större frihet än flickorna, det är exempelvis mer accepterat att pojkar går ut på krogen. Dock är det inte i grund och botten inte tillåtet att något av könen vistas på ställen som diskotek men det är endast det kvinnliga könet som riskerar att få ett dåligt rykte om hon skulle göra det. Detta menar Eldén (2001) är vad som uppfattas som en "splittrad kvinnlighet". På liknande sätt berättar intervjupersonerna i Schlytters (2008) studie om de begränsningar de har i sin vardag. Kraven på att vara ren, oskuld och vad som uppfattas som en "fin flicka" vilar oftast bara på det kvinnliga könet och kraven ser inte likadana ut för en pojke/man, därmed skiljer sig könets rättigheter. De krav och begränsningar som flickorna har i livet förvärras om det finns misstankar om att flickan beter sig på ett sätt som inte anses vara " normalt " enligt kulturen. Alla intervjupersoner beskrev sig ha stora begränsningar i hemmet men även på deras fritid, exempelvis gällande en fritidsaktivitet. En flicka berättade om hur hon inte fick tillåtelse att spela fotboll eftersom familjen ansåg att det var en sport som endast var passande för pojkar. De begränsningar flickorna berättade sig upplever sig ha i hemmet, handlade om att de måste ta ansvar för sysslor och ta hand om sina syskon, vilket inte förväntas av pojkarna (Schlytter, 2008, s. 43f).

Vidare tar Schlytter (2008, s. 44f) upp föräldrarnas syn på de begränsningar som flickorna lever med och berättar att föräldrarna vid flera tillfällen påpekar att de har rätt att bestämma över sina barn, framförallt flickorna. Många berättade att det finns regler som flickorna måste förhålla sig till gällande utseende och beteende, exempelvis får flickan inte bära för mycket eller inget smink alls och inte klä sig på ett utmanande sätt. Föräldrarna berättar att det är viktigt för flickorna att förhålla sig till de begränsningar som finns, då hon skall vara en förebild för sina syskon. En annan anledning är att familjens rykte står på spel; om flickan förhåller sig till begränsningarna får familjen ett gott rykte, men om flickan går emot reglerna får hon och familjen per automatik ett dåligt rykte bakom sig.

Björktomta (2005) nämner huruvida de intervjuade flickorna har uttryckt att de upplever svårigheter med att skapa eget utrymme för att ta beslut utan att gå emot föräldrarnas vilja. Detta gäller grundläggande krav att flickorna exempelvis inte själva får välja utbildning eller vem de vill träffa och gifta sig med. De krav och förväntningar som riktas mot flickorna, innebär även skyldigheter samt rättigheter för familjemedlemmarna och kollektivet. Med detta menas att exempelvis flickans föräldrar har rätt att välja ut en lämplig partner som deras dotter ska gifta sig med, de ansvarar över att deras dotter ska vara "ren" fram tills det. Om hon inte skulle vara det och inte lever upp till förväntningarna har föräldrarna misslyckats i sitt ansvar och hela kollektivets heder hålls intakt (Björktomta, 2005, s. 22).

Kulturella stereotyper

De Los Reyes (2003) har beskrivit den uppmärksamhet som hederskulturen har fått gällande att flickornas utsatthet har präglats av föreställningar när det kommer till de kulturella olikheter som finns. Eftersom att det är vanligt att de utsatta flickorna har en invandrarbakgrund sker det en konflikt mellan deras kultur, familjens traditionella livsstil och det svenska samhället. Detta resulterar i att flickorna påstås vara offer för de värderingar som finns inom familjen. Andra identiteter som inte anses vara passande bör uteslutas eftersom individen då antingen måste leva kvar i förtrycket eller tvingas betala priset för att bli befriad. Trots utmaningen väljer många unga att försöka leva med bägge kulturerna; familjens kultur samt den svenska. Flickorna väljer att acceptera hederskulturen men samtidigt vägra vara ett våldsoffer i familjen. På så sätt skapar flickorna en egen identitet genom att kämpa för rättigheten att tillhöra två kulturer. En del av dem utvecklar strategier för att klara av att leva dubbellivet i hopp om att det ska bli någon skillnad när de blir äldre (De Los Reyes, 2003, s. 41).

Metodbeskrivning

I detta avsnitt redogörs metodologiska reflektioner som ligger till grund för genomförandet och författandet av denna studie. En presentation av val av metod, vetenskapsteoretisk ansats, informationssökning, urval, datainsamling & konstruktion av intervjuguide, genomförande av intervjuer, bearbetning av data och analys, validitet, reliabilitet, generaliserbarhet, etiska överväganden och till sist metoddiskussion motiveras nedan.

Val av metod

Det är syftet i en studie som avgör vilken vetenskaplig metod som är mest lämplig att använda. En studie av kvalitativ karaktär innebär en forskningsstrategi där fokus ligger på ord

och hur intervjupersonerna berättar om sina subjektiva upplevelser och erfarenheter av ett fenomen (Bryman, 2011, s. 340ff). Då studiens syfte är att undersöka om unga assyriska/syrianska kvinnor upplever sin kultur som en hederskultur genom att de får delge sina subjektiva upplevelser och erfarenheter av bland annat genus och ryktesspridning, anses därför en kvalitativ metod vara att föredra.

Vetenskapsteoretisk ansats

Denna studies vetenskapsteoretiska ansats är hermeneutiken som är en tolknings- och förståelselära, som syftar till att skapa förståelse för den mening som finns i en text genom att tolka den (Thurén, 2007). Hermeneutiken har utvecklat något som kallas den hermeneutiska cirkeln, som också kallas för den hermeneutiska spiralen, vilket innebär att tolkningar är i ständiga förändringar över tid. Det innebär att delar i en text endast kan förstås om de sätts i relation till helheten. En annan viktig aspekt inom hermeneutiken är det som kallas för förförståelse. Med detta menas att alla individer oftast har tolkningar av ett fenomen som är baserade på våra tidigare upplevelser och kunskaper om det som vi fått genom socialisering i det samhälle vi är uppväxta i (Thurén, 2007, s. 16f, 58ff).

Valet av hermeneutik som en vetenskapsteoretisk grund har baserats på studiens syfte och frågeställningar, då intresset i studien ligger på att få en djupare förståelse av ett mindre antal individers subjektiva upplevelser och tolkningar av ett rätt komplext problem. Vi vill förstå individer, dess handlingar men även resultatet av deras handlingar genom att de själva får återge sina egna upplevelser och känslor av det. Enligt hermeneutiken kommer då intervjupersonerna att dela med sig av sina egna upplevelser av studies ämne utifrån deras tolkningar av hur verkligheten ser ut (Thurén, 2007, s. 94ff). Den kvalitativa metoden och ett hermeneutiskt synsätt har en nära anknytning till varandra, speciellt då fokus i en studie ligger på att öka kunskapen och förståelsen för ett fenomen (Jacobsen, 2007, s. 40ff), vilket författarna syftar med denna studie.

Informationssökning

Litteratursökningen i föreliggande studie gjordes via Örebro Universitets databas Summon, Digitala vetenskapliga arkivet (DiVa portal) och sökmotorn Google. Litteratursökningen baserades på de bestämda avgränsningar som studien innehöll, vilket var vuxna kvinnor mellan 18-30 år med ett assyriskt/syrianskt ursprung som är bosatta i Sverige. Ingen specifik tidsbegränsning valdes för när studien fick vara publicerad och både studier skrivna på svenska och engelska togs med i sökningen. Vi valde även att inkludera sökningar i fulltext och i disciplinen för socialt arbete.

De sökord som kombinerades i respektive sökningar var följande:

- Heder, hedersrelaterat våld och förtyck, hederskultur, vuxna kvinnor, rykten/ryktesspridning, kollektiv, skam, assyrier/syrianer.
- Honour, honour-related violence, culture of honour, rumors, collective, adult women, shame, assyrians/syrians.

Dessa sökord valdes ut utifrån vad vi ansåg var passande i förhållande till studiens syfte och vad vi uppfatta vara relevant för oss att delge i studien. Samtliga träffar granskades och ett stort antal träffar exkluderades eftersom de var dubletter och inte ansågs vara passande då de berörde andra delar av hedersproblematiken än det föreliggande studie ämnen. Vi valde även

att exkludera en del studier då urvalet bestod av män vilket inte var aktuellt utifrån vår studies avgränsningar. Övriga 12 träffar granskades ännu en gång och lästes igenom mer noggrant och blev vårt slutgiltiga urval. Sökande efter litteratur har även gjorts genom inspiration och tips från andra avhandlingar och vetenskapliga artiklar som berörde vårt ämne samt med hjälp av kunniga individer med erfarenhet av studiens valda problematik.

Urval av intervjupersoner

Utifrån studiens syfte att undersöka om unga assyriska/syrianska kvinnor upplever sin kultur som en hederskultur valdes intervjupersoner utifrån följande krav; kvinna, mellan 18-30 år gammal, med assyriska/syrianska rötter som är bosatt i Sverige. Vi sökte intervjupersoner från olika delar av mellersta Sverige för att undvika att urvalet endast blir centrerat till Örebro. Intervjupersonerna valdes ut genom ett målstyrt bekvämlighetsurval som innebär att forskaren på ett strategiskt sätt söker och väljer deltagare som har direkt erfarenhet av eller insikt i det studien avser att undersöka. Det var även aktuellt att söka efter deltagare till studien genom ett snöbollsurval, vilket innebär att vi kontaktade individer i vårt sociala nätverk som vi trodde skulle ha kännedom om potentiella intervjupersoner som skulle kunna delta i studien (jfr Bryman, 2011, s. 196f, 433ff). Därefter kontaktade vi potentiella intervjupersoner via mejl och sex stycken var villiga att delta, dessa var mellan 19-28 år gamla. Vi valde att begränsa oss till sex intervjupersoner då vi ansåg att det material som samlades in under intervjuerna var tillräckliga för att kunna besvara studiens syfte och frågeställningar.

En djupare presentation av studiens deltagare finns under rubriken "Presentation av intervjupersoner" i avsnittet *resultat och analys*.

Datainsamling och konstruktion av intervjuguide

I en semistrukturerad intervju ligger fokus på att få en uppfattning om hur intervjupersonen tolkar frågorna som ställs. Vid en sådan intervju har forskaren stor frihet att välja hur frågorna ska vara formulerade och även intervjupersonen är flexibel att tolka frågorna och sedan utforma sina svar utifrån det. Detta kan ses som en fördel för att det tillåter intervjupersonen att utveckla sina idéer och uppfattningar om den valda problematiken utan att känna sig för styrd (Denscombe, 2016, s. 266).

Vanligen utformas en uppsättning med frågor innan intervjun i en så kallad intervjuguide (se bilaga 1), där ett antal teman struktureras upp. Ordningföljden av frågorna kan dock variera och intervjuaren är fri att ställa följdfrågor till de svar som uppfattas viktiga under intervjuns gång. I utförandet av intervjuguiden valde undertecknad att formulera frågorna på ett lättbegripligt sätt för intervjupersonerna men samtidigt tydligt förankrade i studiens syfte och frågeställningar, där fokus låg på genus och ryktesspridning i den assyriska/syrianska kulturen. Intervjuguiden delades upp i fyra följande teman: Inledning, kollektivet, ryktesspridning och avslutning. I intervjuguidens inledningsfas formulerades öppna frågor som skulle ge intervjupersonen chansen att berätta om sig själv på ett valfritt sätt, vilket kan göra att intervjupersonen känner sig mer avslappnad då den börjar med att berätta om ett välbekant område (jfr Denscombe, 2016, s. 277). Under den avslutade delen av intervjuguiden formulerades frågor av sammanfattande karaktär, vilket ger intervjupersonen chansen att tillägga eller förtydliga ytterligare tankar om det som dem finner vara nödvändigt (jfr Bryman, 2011, s. 206). Vi valde även att avsluta intervjuerna med att tacka intervjupersonerna för att de upplåtit sin tid till att delta i studien.

Genomförande av intervjuer

Denna studies empiri samlades in genom sex kvalitativa intervjuer med semistrukturerad utformning, vilket tog cirka 45 minuter vardera.

Enligt Denscombe (2016) har en direkt intervju sina fördelar när det sker mellan två personer, vilka är att det kan vara lätt att arrangera och lätt för forskaren att kontrollera. Med detta menas att forskaren på ett enkelt sätt kan sätta sig in och utforska endast en persons idéer och upplevelser i taget, till skillnad från exempelvis en gruppintervju. Det är fördelaktigt att forskaren finner en plats för intervjuerna där ni förblir ostörda och där det är relativt tyst. Det är även viktigt att ta hänsyn till placeringen av platserna i rummet för att det ska bli en bekväm interaktion mellan intervjuaren och intervjupersonen. Tre av studiens sex intervjuer genomfördes direkt och ägde rum på en lugn och avskild plats och spelades in med hjälp av en extern enhet, vilket intervjupersonerna tidigare gett samtycke till (Denscombe, 2016, s. 267, 276).

Resterande tre intervjuer genomfördes via telefon, då intervjupersonerna befann sig på andra platser i landet och undertecknad hade brist på tid för att kunna genomföra fler direkta intervjuer. Fördelarna med att ha en telefonintervju är att det kan vara bra för intervjupersonen, då det innefattar mindre fysisk närvaro till intervjuaren (Bryman, 2011). Då studiens ämne kan uppfattas som känsligt av intervjupersonerna kan därför telefonintervjuerna vara att föredra då de skapar en känsla av bekvämlighet och intervjupersonen kan inte på samma sätt som i en direkt intervju, påverkas av exempelvis intervjuarens kön, ålder eller bakgrund. En nackdel med telefonintervjuer kan vara att forskaren inte kan få någon uppfattning av exempelvis intervjupersonens kroppsspråk, vilket gör det svårt att förstå om individen har känslor av obehag eller annat (Bryman, 2011, s. 208ff).

Bearbetning av data och analys

Denna studie har ett analytiskt abduktivt angreppssätt, vilket innebär att de teorier vi valt att applicera i vår studie är baserat på vår förförståelse kring studiens valda problematik. Vi har därefter utifrån vår förförståelse samlat in empiri som bygger på sex intervjupersoners subjektiva upplevelser av studiens problematik. Vilket i sin tur har givit en redogörelse för de teoretiska utgångspunkter vi senare kommer att använda oss av för att analysera det empiriska materialet (jfr Danemark, Ekström, Jakobsen & Karlsson, 2003 s.179ff). Studiens valda teorier kommer att användas i analysen för att sätta ord på verkligheten. Vi kommer att utgå från teorierna då vi vill veta något om vad intervjupersonerna har för uppfattningar om studiens valda problematik. Intervjupersonerna vardagliga berättelser kan med hjälp av teorierna bidra med en djupare förståelse för det som sägs. Även tidigare forskning kommer att belysas i vissa delar av analysen för att sättas i relation till den insamlade empirin.

Transkribering

Den insamlade empirin från de kvalitativa intervjuerna har till en början transkriberats var för sig. Detta är fördelaktigt för att författaren ska ha möjlighet att gå igenom intervjun ett antal gånger om behovet finns, men även för att ha en överblick över varje intervju då sex stycken har genomförts. Transkriberingarna ska även ligga till grund för analysen (jfr Bryman, 2011, s.428f).

Analysmetod

Den analysmetod som kommer att användas i redogörelsen av den insamlade empirin i föreliggande studie kallas Excerpt commentary unit, vilket är ett tillvägagångssätt och en analysmetod som används i studier med kvalitativ data (Rennstam & Wästerfors, 2015).

Inledningsvis ska författaren formulera ett tema (*Theme*) med en tydlig anknytning till analysens rubrik. Temat frambringar därefter en analytisk poäng (*Analytic point*) som visar på vad författarna i studien vill framföra genom analysen. Därefter genomförs en orientering (*Orientation*) som ska verka likt en brygga mellan den analytiska poängen och orienteringen, vilket i det här fallet är de citat (*Excerpt*) som kommer från den insamlade empirin. Till sist summeras analysen genom att författaren utför en analytisk kommentar (*Alanytic commentary*) som ska ha en anknytning till den analytiska poängen (Rennstam & Wästerfors, 2015, s. 49ff).

Analysens rubriker är baserade på de teman vi fann i vårt empiriska material samt de teoretiska utgångspunkter som vi valt i studien. Varje analysdel påbörjas med en analytisk poäng där vi formulerat ett kort stycke som vi sedan har utvecklat och analyserat utifrån ett eller flera citat. De citat som används togs ur de transkriberingar som genomfördes av de sex kvalitativa intervjuerna och användes för att stärka och utveckla den analytiska poängen. Slutligen formulerade vi en analytisk kommentar med en tydlig koppling mellan vår empiri, teoretiska utgångspunkter samt tidigare forskning.

Validitet, reliabilitet & generaliserbarhet

Validitet är ett grundläggande forskningskriterium som handlar om en studie mätt det den avsett att mäta, för att en studie ska ha uppnått en hög validitet är det alltså förutsatt att dennes giltighet är uppnådd. Begreppet berör även huruvida det som skulle mätas har identifierats och observerats samt att resultatet i en studie skall kunna överföras till andra situationer eller sociala miljöer (Bryman, 2011, s. 352). I förhållande till denna studie är det i vilken omfattning den insamlade empirin faktiskt ger uttryck för deltagarnas upplevelser av den assyriska/syrianska kulturen som avgör studiens validitet. Då en semistrukturerad intervjuguide konstruerades i föreliggande studie gav det intervjupersonerna tillräckligt med utrymme och frihet för att, inom ramen för studiens syfte och frågeställningar, ge svar på frågorna utifrån sina egna upplevelser, vilket kan tolkas som att det ger studien en hög validitet. Som tidigare nämnt sändes transkriberingarna till samtliga deltagare i studien där de delgavs möjligheten att läsa igenom materialet och ge sina synpunkter på det. Därför kan de bekräfta att en korrekt bild av intervjuerna delgivits, vilket innebär att vi uppfyllt det som kallas för respondent-/deltagarvalidering, vilket kan ha stärkt validiteten i studien (Bryman, 2011, s. 353). Det hade dock varit fördelaktigt om fler intervjuer hade genomförts för att få ett mer säkert och generellt resultat, men det saknades tid samt utrymme för det. De få antalet intervjuer kan därför ha påverkat studiens validitet. Det är även viktigt att belysa huruvida intervjupersonernas syn på den assyriska/syrianska kulturen endast är en konstruktion eller om det är en korrekt bild av verkligheten, kan påverka studiens validitet.

Reliabilitet avser en studies replikerbarhet, med detta menas i vilken utsträckning en studie kan upprepas (Bryman, 2011). Gällande studier av kvalitativ karaktär kan det vara svårt att uppfylla detta kriterium då sociala miljöer och sociala betingelser ständigt är föränderliga (Bryman, 2011, s. 351f, 368). I föreliggande studie har intervjuerna spelats in och därefter transkriberats vilket har gjort det möjligt att kontrollera att intervjupersonernas utsagor inte

förändrats under författandeprocessen, främst i analysdelen. Vi har under författandet av föreliggande studie försökt på ett tydligt och strukturerat sätt presenterat studiens gång för att göra det möjligt att upprepa studien och på så vis öka reliabiliteten. Däremot skulle det kunna vara svårt att återupprepa studien och få ett helt liknande resultat i empirin, då vi som forskare försökt att inte påverka intervjupersonerna på något vis men upplevt det svårt att helt undvika intervjueffekten.

Generaliserbarhet handlar om vilken grad resultatet av studien kan tillämpas gällande personer, situationer och händelser samt fall som har varit medräknat i studien (Fejes & Thornberg, 2009). Grundtanken är att ställa frågor som förklarar hur, var, när och för vilka personer som forskningsresultatet är passande. Läsaren kan utföra en analytisk generalisering som innebär att en bedömning görs på en undersöknings resultat för att se om vägledning kan ges gällande vad som kommer ske i en annan situation (Fejes & Thornberg, 2009, s. 228). Intervjupersonernas upplevelser av den assyriska/syrianska kulturen kan inte representera en hel population och är därmed inte statistiskt generaliserbar, dock är det möjligt att konstatera att vi har uppnått det som kallas för teoretisk generaliserbarhet. Det innebär i kvalitativ forskning att generaliserbarheten inte betraktas utifrån relationen mellan urval och populationer utan snarare mellan urval och teoretiska förslag. De teoretiska utgångspunkterna i denna studie bygger på generella hypoteser om det mänskliga livet och därmed går det att påstå att våra intervjupersoners sätt att leva fungerar på samma sätt som andra med liknande livsvillkor (jfr Allwood, 2014) Därmed går det att konstatera att denna studie trots sin kvalitativa karaktär och bekvämlighetsurval kan ha uppnått ett visst mått av generaliserbarhet. Det kan även bero på att studien hade välvalda teoretiska utgångspunkter samt begrepp som analysverktyg.

Etiska överväganden

I föreliggande studie har vi tagit hänsyn till de forskningsetiska principer som Vetenskapsrådet (2002) redogör för att en forskare inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning skall ta hänsyn till när det gäller etiska implikationer. Dessa har varit grundläggande i föreliggande studie och är fyra följande krav: informations-, samtyckes-, konfidentialitets- och nyttjandekravet.

Informationskravet innebär att forskaren alltid ska informera studiens deltagare om syftet och innehållet i studien innan de bestämmer sig för att delta. Deltagarna ska även informeras om hur det insamlade materialet kommer att bearbetas och användas av forskaren. Det är också viktigt att individerna blir informerade om att deras deltagande i studien är frivilligt och går under alla omständigheter avbryta sitt deltagande utan några negativa konsekvenser (Vetenskapsrådet, 2002, s. 7). Inför intervjuerna sändes ett informationsblad (Se bilaga 2) via mejl till studiens deltagare, där de blev informerade om studiens syfte och frivilligheten att delta, anonymitet och konfidentialitet. I informationsbladet framkom det även att intervjuerna kommer att spelas in för att därefter transkriberas och intervjupersonernas rätt till att avstå att svara på en eller flera frågor om de så önskar. Vi valde även att skicka den tidigt konstruerade intervjuguiden (Se bilaga 1) till deltagarna innan intervjuerna ägde rum, för att bereda dem möjligheten att läsa igenom frågorna och vara väl förberedda.

Samtyckeskravet handlar om att forskaren ska ge deltagarna möjligheten att delge sitt samtycke till deltagandet i studien (Vetenskapsrådet, 2002, s. 9). Innan genomförandet av intervjuerna hämtades samtycke från samtliga deltagare. Under intervjuernas inledande del

genomfördes en muntlig genomgång av informationsbladet och dess innehåll, vilket gav intervjupersonen chansen till att ge sitt slutgiltiga samtycke till deltagandet i studien.

Konfidentialitetskravet syftar på att forskaren ska på alla möjliga sätt förvara den empiri som samlats in om deltagarna på ett säkert sätt för att inte någon obehörig ska kunna ta del av det. Deltagarnas identitet bör skyddas under hela författandeprocessen (Vetenskapsrådet, 2002, s. 12). En forskare ska på alla sätt försöka minimera den risk som finns att intervjupersonerna ska kunna identifieras (Bryman, 2011), därför har endast författarna till föreliggande studie haft tillgång till inspelningarna av intervjuerna. Ljudinspelningarna raderas efter att transkriberingarna var gjorda. Vi valde även att sända transkriberingarna till respektive deltagare, för att ge dem chansen att själva avgöra om det är någon information som de inte känner sig bekväma med att delge i studien. Samtliga namn i studien är fiktiva.

Nyttjandekravet innebär att forskaren endast ska använda de insamlade uppgifterna om deltagarna för forskningsändamål och inte dela med sig av eller låna ut empirin för exempelvis icke vetenskapliga syften eller kommersiellt bruk (Vetenskapsrådet, 2002, s. 14). Informationsbladet som deltagarna fick ta del av innehöll information om att ljudinspelningarna endast kommer att användas för forskningsändamål.

En ytterligare viktig forskningsetisk princip att ta hänsyn till är det som kallas för *individskyddet*, vilket innebär att studiens deltagare inte får utsättas för kränkningar, diskriminering, psykisk eller fysisk skada på något sätt (Vetenskapsrådet, 2002). En forskare ska under alla omständigheter beakta vilka negativa konsekvenser en deltagare kan bli drabbad av om denne deltar i studien. I förhållande till denna studie anses det vara av stor vikt att ha en djup reflektion kring etiska implikationer, särskilt då studien är av kvalitativ karaktär och det finns en slags öppenhet och närhet till intervjupersonerna. Detta gör det extra viktigt för forskaren att vara uppmärksam och ha förståelse för intervjupersonernas utsagor, då de oftast delar med sig om privata och intima berättelser (jfr Vetenskapsrådet, 2002, s. 5ff).

Metoddiskussion

En annan viktig aspekt för oss som forskare ska ha i åtanke när vi genomför våra intervjuer är att vi har samma kulturella bakgrund som intervjupersonerna och att vi på ett eller annat sätt har någon bekantskap med dem (Denscombe, 2016). Det finns en del nackdelar med att intervjua sekundära bekanta eller individer med samma kulturella bakgrund. Det kan handla om att vi som forskare har förväntningar på hur intervjupersonerna kommer att besvara våra intervjufrågor men även att intervjupersonerna har förväntningar på oss som forskare. Då vi har samma bakgrund kan detta påverka hur frågorna konstrueras i intervjuguiden, hur intervjuerna genomförs eller hur analysen resoneras. Även intervjupersonernas uttalanden kan påverkas av forskarnas identitet, exempelvis att de inte fullt ut vågar tala ut om sina känslor eller erfarenheter. Det är även möjligt att intervjupersonerna valt att utesluta en del information eftersom de tar för givet att vi är medvetna om det på grund av att vi delar samma bakgrund eller för att vi har gemensamma bekanta. Fördelen med detta är däremot att vi som författare har en djupare förståelse för det intervjupersonerna berättar om och att det kan på sin tur skapa en bra och bekväm stämning under intervjuerna (jfr Denscombe, 2016, s. 289). Vidare skulle även vår förförståelse för det vi ämnar undersöka också komma att påverka vår studie på många sätt, exempelvis genom att vi tar det för givet att intervjupersonerna tänker eller känner precis likadant som oss. Därför är det viktigt att ständigt vara medveten om effekterna av detta och trots allt försöka vara så objektiv som möjligt, genom att ta hänsyn till det vi nämnt ovan.

Teoretiska utgångspunkter

I detta avsnitt presenteras de teoretiska verktyg som kommer att ligga till grund för analysen av empirin i föreliggande studie. Valet av teorier och teoretiska begrepp har baserats på vad vi anser går att applicera i vår analys och är lämpliga i förhållande till studiens syfte att undersöka kvinnors uppfattningar av den assyriska/syrianska kulturen. Detta genom att se på komponenter som genus och ryktesspridning. Valet har också grundat sig i vad vi funnit intressant och återkommande i den insamlade empirin, men också i enlighet till studiens frågeställningar. Detta för att kunna undersöka olika förväntningar som finns mellan de olika könen, ryktesspridnings betydelse samt eventuella konsekvenser som det kan medföra. Teorierna valdes även utifrån den tidigare forskning vi presenterat ovan och grundat på vår uppfattning av att könsskillnader, specifikt en kvinnans sexuella ärbarhet, är grunden till att en hederskultur uppstår. Inom ramen för det finns också andra viktiga aspekter som ryktesspridning, skam och stigmatisering som vi uppfattar på ett eller annat sätt hänger samman med varandra, därför ansåg vi att de valda teorierna passade bra som analysverktyg. I kommande avsnitt presenteras teorier om genussystemet, skam, ryktesspridning och sist stigma.

Genussystemet

Yvonne Hirdman (1988) presenterar sin teori om genussystemet som en teoretisk ordning gällande vad som uppfattas vara manligt och kvinnligt i samhället. Teorin bygger på två kriterier som måste uppfyllas för att den teoretiska ordningen ska legitimeras:

- Dikotomin - står för isärhållandets tabu och innebär att det manliga och kvinnliga könet inte bör blandas.
- Hierarkin - står för att män är normen. Männerna är de som utgör normen för det som anses vara normalt och allmängiltigt.

Vidare förklarar Hirdman (1988) att ett genussystem inte kommer till från ingenting utan är en ordning som ärvs vidare i generationer. Att mannen uppfattas som en norm och att kvinnan är underordnad är något som funnits sedan många år tillbaka och löper ända bak till antiken. Hur vi uppfattar att en man respektive kvinna ska uppträda och agera är mönster som vi har svårt att bryta loss ifrån i dagens samhälle. Hirdman (1988, s. 119) påstår att när vi föds är vi neutrala men att våra kön skapas utifrån tre reproduktionsprocesser, vilka är följande:

1. Kulturell överlagring - Tankefigurer, föreställningar om hur relationen mellan könen bör se ut.
2. Social integration - Arbetsdelning mellan könen.
3. Socialisering - Direkt inläring, det vill säga att de äldre lär barnet redan i tidig ålder att exempelvis pojkar inte ska gråta.

I de tre processerna är det möjligt att abstrahera det som Hirdman (1988) benämner för genuskontraktet, detta kan vara nödvändigt för att männen skall kunna bibehålla den manliga normen. Genuskontraktet är ett kontrakt mellan mannen och kvinnan som innebär att det finns uppsatta regler för hur individerna ska agera gentemot varandra. Reglerna är detaljrika och skulle exempelvis kunna handla om hur mannen och kvinnan ska bära sig åt i varandras sällskap i hemmet och utanför. Kontraktet kan finnas på både enskild plan och social plan. Såsom genussystemet går i arv, förs även genuskontraktet vidare i generationer (Hirdman, 1988, s. 120).

Raewyn Conell (2009) är en annan teoretiker som påstår att vi människor antingen konstruerar oss som feminina eller maskulina, med detta menas att vi individer lär oss att leva i förhållande till det kön vi fötts med. Vi tar plats i den genusordning som råder i vårt samhälle genom att vi beter oss som en man eller kvinna i vårt vardagliga liv. Det kvinnliga könet föds in i en roll där hon ska uppfattas vara undergiven mannen, vilket kan bero på att kvinnan förknippas med svaghet. Hur vi upplever de olika könen i samhället idag är därmed något som blivit naturligt för oss på grund av den kultur vi lever i, detta kan utläsas i de stora skillnaderna som finns mellan olika kulturer. I Sverige har vi en viss bild av vad som betraktas vara manligt och kvinnligt, vår genusordning grundar sig i jämställdhet medan denna bild kan skilja sig i andra kulturer. De normer som samhället har skapat gällande könen behöver nödvändigtvis inte vara biologiskt betingat utan är något som accepteras av oss individer omedvetet i vår uppväxt (Conell, 2009, s.16, 19).

Ryktets socialpsykologi

En stor del av vårt vardagsliv består av rykten och skvaller, dock är individer inte alltid medvetna om när en vardagskonversation övergår till rykten (Johansson & Lalander, 2010). Det finns en hel del olika tolkningar gällande vilken funktion skvaller och rykten kan fylla. Rykten kan ses som en social företeelse som består av den mänskliga samverkan som finns i vardagen, som sedan ses som en sanning och till sist som en ren fakta. Detta trots att det till en början endast var subjektiva spekulationer mellan en grupp av två eller flera individer, som oftast består av kvinnor. Andra anser att vi individer har rätt till att få värdera åsikter, tankar och fördomar gällande andra. Skvaller anses vara det som skapar och håller rykten vid liv, men skvaller och rykten kan också ses som ett maktmedel. När individer skvallrar på varandra och skapar rykten är de per automatik involverade i ett maktutövande. Detta sker oftast spontant då individer inte alltid är fullt medvetna om vad vi ägnar oss åt. Vi kan uppleva en moralisk skyldighet att upplysa andra om vad en specifik individ har utfört, vilket sker genom skvaller och rykten (Johansson & Lalander, 2010).

Orsaken till varför ett rykte skapas kan vara på grund av flera faktorer (Johansson & Lalander, 2010). I grund och botten är innebörden av ett rykte social kontroll, moral och värden. Ryktet används för att reglera den sociala vardagen och den vanligaste faktorn till att ett rykte skapas är när det är riktat mot en person som är normavvikare. Vi är beredda att offra denna individ på grund av att det sociala livet och den sociala vardagen som vi lever i ska kunna fortsätta flyta på smidigt. Ett rykte kan handla om vad en person gör eller har gjort och i vissa fall startas ett rykte på grund av att individer uppfattar någon annan som hotfull eller provocerande. Med detta menas att en individ kanske är för ambitiös eller framgångsrik, vilket leder till att denne provocerar sin omgivning. Att sprida ett dåligt rykte om en individ är ett sätt att försöka ha kontroll över en sådan person. Ett exempel på vad som kan gynna en person som sprider ett rykte är att möjligtvis ta över personens jobb i en arbetsplats, för att denne har fått sparken på grund av rykten. Ett annat exempel är att en tjej sprider falska rykten om en annan tjej som är förlovad med en man, på grund av avundsjuka (Johansson & Lalander, 2010).

Vidare beskriver Johansson & Lalander (2010) att de som är drabbade av ett rykte oftast märker vad det är som pågår sent. Det är mycket möjligt att individen lägger märke till att vänner tar avstånd från en eller att folk i omgivningen beter sig ganska annorlunda än vad dem tidigare har gjort, men individen kan ha svårt med att sätta ihop dessa pussel. Detta är anledningen till att det brukar ta tid för den drabbade att lägga märke till hur ryktets sociala

mönster är konstruerat och skapat. Att skapa rykten är vanligast hos individer som har en längtan efter social gemenskap där du tillhör en inre grupp som delar hemligheter om andra individer. I slutändan blir det inte viktigt om vem skvallret berör, utan det som är centralt är att hitta ett medel som bygger upp den sociala gemenskapen (Johansson & Lalander, 2010). Thylefors (1987) är inne på tanken att individer riktar vår ångest och ilska gentemot andra genom ryktesspridning, detta för att själva slippa känna dessa känslor och istället få en befriad egenskap. Gemenskapen i ett kollektiv stärks när de tillsammans vänder förtryck mot en enskild individ. Detta beskrivs som en möjlig bidragande faktor till ryktens styrka.

Skam - den primära emotionen

Scheffs (1990) teori syftar i att få mer insikt i de grundläggande förhållandena som finns i det sociala livet, då utgångspunkten för teorin är att individer är socialt beroende av varandra. I sin teori beskriver Scheff (2000) att skam är en primär emotion, vilket innebär att våra sociala interaktioner formas och präglas av undvikandet av just den nämnda emotionen. Skam kan uppstå när en individ skiljer sig från ett specifikt beteende eller utseende. För att undvika stigmatisering, isolering och avvikelser bör individer anpassa sig till samhällets normer, vilket i sin tur leder till att de slipper känslor av skam och istället hittar en tillhörighet hos likasinnade. Vi påverkas av omgivningens tankar om oss. Våra handlingar är baserade på att slippa känna känslor utav skam, vi undviker att bete oss på ett sätt som inte anses vara normalt enligt kulturen för att konsekvenserna annars kan vara för påfrestande att handskas med (Scheff, 2000).

Vidare beskriver Scheff (2000) att skam medför signaler i de sociala band som finns mellan oss individer, om skam uppstår kan dessa band hotas. Vi undviker därför känslan av skam för att vi i grund och botten är rädda för att våra sociala band ska hotas eller förstöras. Om det var möjligt för oss att aldrig kunna påverkas av vad andra individer tycker och tänker om oss, skulle då skam inte varit en primär emotion. Dock är vi alla beroende i olika mån av vad andra individer har för åsikter och det är på grund av det skam är en emotion som vi väljer att undvika.

Elias Norbert (2000) påstår att civiliseringsprocessen, vilket innefattar normer, regler och lagar har genom historien ändrats. Genom tiderna har individer valt att inte prata om det som har bidragit till att folk har känt skam, vilket i detta fall kallas för normen. Detta samtalsämne undveks, trots att det inte var fanns någon lag eller dylikt om att det faktiskt är fel att prata om något sådant. Ett exempel på dessa samtalsämnen är sex och sexualitet. I vissa kulturer har sex och sexualitet alltid varit något skamligt att prata om. När något medvetet inte talas om, påstår Norbert (2000) att samtalsämnet bortträngs, vilket resulterar i att med tiden inte blir något som du pratar om i öppna miljöer. Detta resulterar vidare i att föräldrarna, eller individer i allmänhet, blir vana med att anse att det är skamligt att prata om något som i andra fall är normalt. Detta tankesätt anses dock ha ändrats från förr till nutid, då vi idag är mer öppna med att samtala och diskutera sex och sexualitet, däremot finns det fortfarande kulturer som håller sig fast till skammen om samtalsämnet (Norbert, 2000).

Stigma - ett avvikande beteende

Goffman (1972, s.12) beskriver att stigmatisering sker då en individ har en egenskap eller ett beteende som avviker och står utanför den sociala grupp som denne tillhör. Individen med det normavvikande beteendet eller egenskapen hamnar oftast i ett utanförskap och utesluts från den sociala gruppen, då gruppen uppfattar dennes egenskap/beteende som något negativt.

Individen blir därmed stigmatiserad om denne inte lever upp till vad som anses vara "normalt" enligt omgivningen.

Det finns olika faktorer som avgör huruvida en individ anses vara en "avvikare" och kan bli stigmatiserad (Goffman, 2014). En faktor är det som nämnts tidigare att individen ska ha en egenskap/beteende som gör denne olik de andra i den sociala kategori individen tillhör. Exempel på stigman är kroppsliga missbildningar, karaktärmässiga- och tribala brister kopplade till etnicitet, religion eller ras. En annan faktor som avgör om en individ kan bli stigmatiserad är att det avvikande beteendet/egenskapen ska vara synlig och påtaglig för resten av gruppen (Goffman, 2014, s.10f). Persson (2012) visar vidare att det finns en skillnad mellan den virtuella sociala identiteten och den faktiskt sociala identiteten. Den virtuella sociala identiteten utgörs av de förväntningar som är riktade gentemot individen medan den faktiskt sociala identiteten utgörs av avvikande egenskapen/beteendet som individer försöker dölja för gruppen. Detta gör individen för att undvika stigmatisering och därför tvingas denne att bete sig på ett sätt som inte visar dennes sanna jag. Om omgivningen inte upptäckt en individs stigma kallas då denne för diskreditabel, vilket innebär att individen inte vill att stigmat ska upptäckas på grund utav att personen inte vill känna skam eller riskera att få ett dåligt rykte. En individ med ett upptäckt stigma kallas för diskrediterad, detta kan påverka individens förmåga att samspela med andra (Persson, 2012, s.132ff).

Goffman (2014) menar vidare att människor alltid har brytt sig om andras synpunkter om en själv, vilket resulterar i att vi försöker att bete oss och uppföra oss på ett sätt som enligt omgivningen är så bra som möjligt. Detta för att sedan i slutändan slippa känna känslan utav skam. Goffmans (2014) påståenden om stigmatisering har en nära anknytning till Scheffs (2000) teori om skam, där forskaren påstår att våra handlingar är baserade på att slippa känslan av skam.

Motivering av valda teoretiska utgångspunkter

Inledningsvis hade vi en bild av vilka teoretiska utgångspunkter som vi skulle tillämpa i föreliggande studie vilket var baserat på vår förförståelse för ämnet. Dessa teoretiska utgångspunkter valde vi efter det insamlade empiriska materialet att anpassa och utforma genom att lägga till och skala bort det som inte längre var väsentligt, vilket också är förklarat utifrån att vi har en abduktiv ansats.

Av hänsyn till studiens syfte och frågeställningar samt den empiri som samlades in genom intervjuer valdes ovan nämnda teoretiska utgångspunkter. Då vårt syfte bland annat var att studera genus, ansågs Hirdmans (1988) teori om genussystemet vara relevant, men också eftersom vår uppfattning är att genus har central del i en hederskultur. På grund av den fördelning som finns bland könen är det viktigt, främst för kvinnan, att förhålla sig till de krav och begränsningar som finns i kulturen. Om en kvinna betar sig på ett ovanligt sätt kan detta medföra konsekvenser i form av ryktesspridning, vilket gör att hon får ett dåligt rykte. I förhållande till studiens syfte var det därmed relevant att inkludera teorin ryktets socialpsykologi i föreliggande studie. Enligt vår uppfattning kan ryktesspridning medföra olika känslor för en individ som blir drabbad, speciellt gäller detta kvinnor som lever i hederskulturer. Ett exempel på en känsla är skam, vilket vi har valt att belysa med hjälp av Scheff (2000) och Norberts (2000) teorier. Dessa teorier var relevanta då känslan av skam var något våra intervjupersoner ville undvika, för att omgivningen inte skulle få en dålig uppfattning av dem. En individ som får ett dåligt rykte kan med stor sannolikhet känna skam, vilket i sin tur oftast leder till att individen blir stigmatiserad av sin omgivning. Detta sker

enligt vår uppfattning eftersom att det är ovanligt att en kvinna betar sig på ett annat sätt än det som anses vara normalt, vilket styrker på varför vi valt att inkludera Goffmans (1972) teori om stigma. På så sätt är det tydligt att de valda teoretiska utgångspunkterna på ett eller annat sätt hänger samman med varandra.

Resultat & analys

Följande avsnitt inleds med en kort presentation av studiens intervjupersoner. Därefter analyserades den empiri som samlats in genom intervjuerna, med hjälp av de teorier och tidigare forskning som vi valt i föreliggande studie. Analysen kommer att bestå av utdrag från intervjuerna i form av citat som därefter följs av en analytisk kommentar som utvecklas till resultat som besvarar studiens syfte och frågeställningar. Avsnittet är uppdelat i följande rubriker: presentation av studiens intervjupersoner, skillnader mellan könen, skam - en central emotion, ryktesspridning - ett socialt verktyg och till sist stigmatisering till följd av normavvikelse.

Presentation av studiens intervjupersoner

Samtliga namn som nämns nedanför är fiktiva och intervjupersonernas åldrar står för hur gamla individerna var vid den tiden då intervjuerna genomfördes. Alla intervjupersoner har ett assyriskt/syrianskt ursprung.

Manuella, 23 år; är en tjej som växt upp i två kulturer. Hennes mamma är född och uppvuxen i Sverige och har föräldrar som också är det. Hennes pappa är född och uppvuxen i Syrien, men flyttade till Sverige vid 20 års ålder. Sammanfattningsvis anser hon att hennes mamma har blivit påverkad av den assyriska/syrianska kulturen, och inte tvärtom. Hon upplever att det krockar mellan hennes synsätt och hennes föräldrars synsätt på saker och ting.

Sarah, 21 år, är född och uppvuxen i Sverige, men har föräldrar som ursprungligen är från Syrien. Sarah har alltid försökt att följa traditioner och den kultur som hennes föräldrar är vana vid, men har vid vissa tillfällen under livet känt sig tvingad till att följa dem. Detta för att hennes värderingar och synsätt ibland blir mer lik det svenska samhällets, och inte det föräldrarna och släkten är vana vid, vilket resulterar i att många diskussioner förs kring detta.

Maria, 25 år, är för närvarande trolovad med en man som har assyriska/syrianska rötter. Marias föräldrar härstammar från Irak och har bott i Sverige i cirka 15 år. De har stränga regler när det kommer till vad en tjej får göra och inte göra, men Maria har en väldigt stark karaktär och personlighet, vilket leder till att det sker en krock mellan henne och föräldrarnas synsätt på kvinnans rättigheter.

Nathalie, 19 år, är född och uppvuxen i Sverige. Hennes föräldrar är födda i Turkiet men flyttade till Sverige för cirka 25 år sedan. Hon bor tillsammans med sina föräldrar och sin stora syster i ett område där många av hennes släktingar bor. Nathalie har upplevt det svårt att leva med två kulturer, den svenska och den assyriska/syrianska. Speciellt svårt är det att försöka anpassa sig efter båda då normerna och värderingarna skiljer sig beroende på om hon är i skolan eller hemma.

Jacklin, 28 år, är gift med en assyrisk/syriansk man och är född och uppvuxen i Sverige med hennes två föräldrar, lilla syster och lillebror. På fritiden umgås hon bara med andra assyrier/syrianer men har lärt sig att leva med både den svenska och assyriska/syrianska

kulturen. Jacklin upplevde det dock svårt att leva med två kulturer under tonåren, då hon och hennes föräldrar hade skilda tankar om vad hon fick göra och inte göra på sin fritid.

Kristina, 26 år, är född i Sverige och uppvuxen i ett svenskt område. Kristina flyttade från sina föräldrar efter studenten för att studera, vilket hennes föräldrar ogillade. Detta eftersom det är ovanligt att en ung tjej flyttar hemifrån inom den assyriska/syrianska kulturen, om hon inte gör det i samband med giftermål. Kristina upplever sina föräldrars syn och värderingar som rätt trångsynta i vissa fall och har valt att gå sin egen väg, men hon har med åldern mer förstått innebörden av hennes assyriska/syrianska rötter.

Skillnader mellan könen

I kvinnornas berättelser framkommer det att de upplever stora skillnader mellan det kvinnliga och manliga könet i den assyriska/syrianska kulturen. Skillnaderna beskriver kvinnorna i form av de krav och förväntningar som de tycker är olika beroende av om du är en man eller kvinna. Männens anses vara mer fria att få göra vad de vill medan kvinnorna är mer styrda av vad som uppfattas vara normalt och icke normalt enligt kollektivet. Kvinnorna berättar att de olika föreställningarna om könen alltid funnits i kulturen och förmodligen alltid kommer att finnas.

Intervjupersonen *Jacklin* uppgav under sin intervju att det finns klara föreställningar om hur relationen mellan en man och kvinna ska se ut, men även hur arbetsuppgifterna är uppdelade mellan dem i den assyriska/syrianska kulturen:

Jacklin: Ja, du ska gifta dig med en syrian, du ska kunna laga mat. Men innan allting ska du antingen ha jobb eller ha påbörjat en utbildning. Det sistnämnda är speciellt viktigt som kille, för att det är han som är mannen, vilket betyder att ansvaret ligger hos honom att man kan försörja familjen osv.. men kvinnans uppgift är att ta hand om hushållet, typ att laga mat, tvätta, städa osv...

Detta visar tydliga tecken på det som kallas för kulturell överlagring och social integration, som innebär att det finns tydliga uppfattningar om hur relationen mellan könen ska se ut samt att arbetsdelningen mellan könen skiljer sig åt beroende på om du är en man eller kvinna (Hirdman, 1988). *Jacklin* berättar att mannens roll är att sköta den ekonomiska delen då hans uppgift är att försörja familjen. Kvinnans uppgift däremot är att få hushållet att fungera gällande mat, disk och städ och har sin plats i hemmet. I *Jacklins* uttalande är det därmed tydligt att det finns klara tankefigurer i kulturen som visar på vilka föreställningar assyriska/syrianska individer har gällande relationen mellan de olika könen. Kraven på kvinnan och mannen är helt skilda från varandra, vilket bekräftar Hirdmans (1988) teori om kulturell överlagring och social integration.

En annan aspekt som även framkom i intervjuerna med *Jacklin*, *Nathalie* och *Kristina* var att det fanns en del regler som deras föräldrar var noga med att lära dem redan som unga, detsamma gällde för syskonen och kusiner. Kvinnorna berättar om hur dessa regler skiljer sig för dem och exempelvis deras bror eller kusiner av manligt kön, vilket de upplever som en orättvisa:

Jacklin: Både mamma och pappa har försökt lära mig och mina syskon en del om hur det är att vara en tjej och kille i vår kultur. Det finns en del grejer som självklart har fastnat hos mig och som idag enligt mig också är det rätta, eftersom det är de enda jag vet liksom.... Till exempel fick jag lära mig att när det kom gäster hem till oss så skulle jag alltid hjälpa mamma att servera och min lillebror kunde sitta med pappa och gästerna... orättvist men aa de så... det har alltid varit såhär vad jag minns.

Nathalie: Nej. Tjejer får inte göra lika mycket, min bror har mer fritt. Han får göra lite mer. Till exempel gå ut på krogen. Som tjej får man inte göra de lika ofta och med vem som helst, eller att åka utomlands. Killen är alltid wow, de är lite skillnad. Killar får mer uppmärksamhet. Så min lillebror älskar alla väldigt mycket.

Kristina: (...) Men det hade säkert varit annorlunda om jag hade en bror. Men det är ju så för mina killkusiner. Eftersom att killar är alltid mer uppskattade typ, de är speciella, de är inte lika begränsade som oss tjejer..

Intervjupersonerna utsagor kan betraktas som det Hirdman (1988) kallar för socialisering, vilket innebär direkt inläring. De äldre individerna lär ett barn skillnaderna mellan könen och dess beteende, vilket är tydligt i det kvinnorna berättar om. Även Conells (2009) teori om genus bekräftas i kvinnornas utsagor, då han påstår att vi lär oss hur vi ska leva beroende på vilket kön vi föds med. Detta visar att individer i den assyriska/syrianska kulturen är tydliga med att lära sina barn redan i tidig ålder om vilka skillnader som skall finnas mellan könen: *“Både mamma och pappa har försökt lära mig och mina syskon en del om hur det är att vara en tjej och kille i vår kultur”*. Det sker därmed en kulturell överlagring, social integration och socialisering och i dessa processer är det möjligt att abstrahera ett genuskontrakt som innebär klara regler på hur de olika könen ska bete sig gentemot varandra (Hirdman, 1988). I kvinnornas uttalanden är det tydligt att det föreligger genuskontrakt mellan könen i den assyriska/syrianska kulturen och att dessa kommer att föras vidare i generationerna. Detta poängteras även i *Manuella*s uttalande:

Manuella: Det har ju alltid varit såhär och de lär alltid vara så. Alltså jag menar att tjejerna kommer och måste vara på ett visst sätt och killarna på ett annat, för de skulle bara bli fel eller konstigt om de inte var så. De äldre, speciellt männen hade ju blivit tokiga annars... (..) de hade kan man säga förlorat sin heder.

Manuella beskriver att den skilda könsfördelningen funnits så länge hon kan minnas och att det förmodligen alltid kommer att finnas. Hon påstår även att det finns tydliga normer om hur de olika könen skall bete sig, vilket innebär att Hirdman (1988) och Conells (2009) teorier stämmer överens med det *Manuella* berättat. Konsekvenserna av detta skulle därmed kunna bli att assyriska/syrianska kvinnor tar det för givet att skillnaderna mellan könen alltid kommer vara på det viset och omedvetet tillåter det vara så. Det skulle på sin tur kunna leda till att skillnaderna mellan könen möjligen aldrig kommer att förändras eller förbättras eftersom människorna inom kulturen accepterar de sätt som existerar. Dock kan man se det på ett annat sätt också, vilket är att det möjligtvis kan förändras eller åtminstone förminska genom generationerna. Det kan tänkas att ungdomar och unga vuxna som idag lever i en hederskultur ifrågasätter kulturen och anser att det bör förändras i framtiden. Därför är det möjligt att vissa krav som finns på en kvinna idag inte kommer att vara likadan i framtiden eftersom de unga vuxna inte kommer ha de förväntningarna på sina egna barn.

Såsom genuskontraktet går i arv förs även genussystemet vidare i generationer (Hirdman, 1988). I intervjuerna uttryckte sig två kvinnor att kvinnoförtrycket är vanligt i den assyriska/syrianska kulturen och har funnits sedan många år tillbaka:

Kristina: Den syrianska kulturen må vara bra inom många aspekter, men sanningen är att kvinnoförtryck inte är allt för främmande i vår kultur... trots att man kan tro att kvinnosynen borde ha förändrats i takt med moderniseringen och de yngre generationerna... sånt där brukar hänga kvar... vi får bara göra ett bättre jobb med våra ungar för att någon gång i framtiden nå en punkt där den syrianska befolkningen är helt jämställd, men det är nog långt dit.

Manuella: (...) tyvärr så hamnar de bra aspekterna av att vara syrian, många gånger i skuggan av de många saker som är sämre. Som till exempel det här eviga jäkla smygförtrycket av kvinnor. Det har ju bidragit till att jag många gånger hatar min kultur för de begränsningar de har satt på kvinnor i flera

århundraden fram till idag, men samtidigt älskar jag min kultur för allt det fina den bidragit med i mitt liv. Det är som en hatkärlek.

Ett genusystem kommer inte till från ingenting, utan är en ordning som ärvs vidare i generationer, vilket är tydligt i kvinnornas beskrivningar. Hur vi uppfattar att en man respektive kvinna ska uppträda och agera är mönster som vi har svårt att bryta loss ifrån i dagens samhälle. Historiskt har kvinnan alltid ansetts vara det svagare och "sämre" könet, vilket har bidragit till att kvinnor och män behandlas olika. Bilden av att mannen är överordnad kvinnan är något som löper ända bak till antiken (Hirdman 1988). Detta har enligt intervjupersonerna resulterat i att det som är bra med kulturen oftast hamnar i skuggan, då det negativa väger tyngre. *Manuella* berättar att de begränsningar som kvinnor har idag har funnits sedan flera århundraden tillbaka, vilket är ett ytterligare tecken på att det inte är något enkelt att bryta sig ifrån. Intervjupersonerna anser dock att kvinnosynen borde ha ändrats genom de yngre generationerna, men att det ligger i våra händer för hur det kommer att se ut i framtiden. Kristina påstår dock att: "*det är nog långt dit*".

Det går att förstå att det finns skillnader mellan kvinnor och män i form av kvinnoförtryck. Kvinnosynen är något som ha funnits sedan en lång tid tillbaka och därför kan det vara svårt att se hur det kan förändras eller förbättras. Det är tydligt att det finns hopp om att de nästa generationerna skall lyckas reducera särbehandlingen ur den assyriska/syrianska kulturen och behålla de fina delarna av kulturen istället. Detta skulle därmed kunna bidra till att kvinnosynen förändras och förbättras inom kulturen, vilket säkerligen på sin tur skulle kunna leda till att andra delar som uppfattas vara negativa inom kulturen av de yngre, också kan försvinna med tiden.

I dagens samhälle är naturligt för oss hur en man respektive kvinna ska agera på grund av den kultur vi lever i. Det är vi som tillåter och skapar skillnader mellan könen. I Sverige bygger vår genusordning på jämställdhet medan uppfattningen av vad som är manligt och kvinnligt i andra kulturer kan skilja sig (Hirdman, 2003). I intervjuerna med *Nathalie* och *Kristina* uttryckte de sig på följande sätt gällande detta:

Nathalie: (...) vissa är traditionella och tycker att männen är över kvinnorna. Men när de gäller vår eller min åldersgrupp så har Sverige visat oss jämlikhet, så hade vi bott kvar i Turkiet hade de säkert sett annorlunda ut. Därför kan det ibland bli så att mitt tankesätt och föräldrarnas tankesätt krockar med varandra...för jag har ju lärt mig att det ska vara jämlikt i Sverige, samtidigt som min kultur visar annat..

Kristina: Definitivt inte. Vi alla behandlas olika beroende på vad det är mina föräldrar tror att vi behöver, vilket bidrar till särbehandling, såklart. Alltså mina åsikter och deras skiljer sig åt ganska mycket och de är jobbigt ibland för de blir att vi krockar, men de inte så konstigt, vi har ju växt upp på olika sätt.

Intervjupersonernas berättelser visar på att de sociala relationerna inom den assyriska/syrianska minoritetsgruppen skiljer sig ifrån den svenska kulturens bild av strävandet efter jämställdhet och hur de olika könen ska agera i dagens samhälle. Enligt De Los Reyes (2003) sker det en konflikt mellan kultur, familjens traditionella livsstil och det svenska samhället för kvinnor med invandrabakgrund. Detta medför att intervjupersonerna *Nathalie* och *Kristina* upplever en stark känsla av konflikt och kulturkrock med sina föräldrar eftersom de väljer att göra olika saker i sitt sätt att handla i vardagslivet. De eftersträvar en viss frihet, samtidigt som de vill återskapa och bevara den kulturen som de är insatta i. Föräldrarnas värderingar och normer är grundade i vad de har lärt sig under sin uppväxt i ett annat land än Sverige, därför är det naturligt att deras kultur skiljer sig ifrån den svenska. Det kan följaktligen förstås som att kvinnorna tvingas och slits leva mellan två kulturer, där deras

personliga värderingar som är baserade på deras uppväxt i svenska samhället krockar med familjens traditionella värderingar från ursprungsländerna.

Skam - en central emotion

Ett huvuddrag i kvinnornas berättelser är emotionen skam, detta tycks vara en emotion som de vill undvika men som de inte alltid lyckas med. Känslan av skam uppstår när du gjort något som avviker från kollektivets värderingar och normer. Som i sin tur bidrar till att ett rykte skapas om dig. Ett dåligt rykte medför skam över individen såväl som hela kollektivet, därför berättar kvinnorna att skammen inte bara är en känsla utan något som påverkar en hel omgivning. Kvinnorna berättar om att de inte bara undviker känslan av skam på grund av vad de själva kan utsättas för, utan också för att de inte vill skämma ut sina föräldrar framför hela släkten. Därför går det att förstå att kvinnornas vardagsliv begränsas då de ständigt behöver tänka på vad deras föräldrar och andra kan säga eller göra.

Samtliga intervjupersoner har gett liknande förklaringar till deras känslor samt upplevelser av att höra ett rykte någon annan spridit om dem själva. I *Nathalies*, *Jacklins* och *Sarahs* svar är skam en gemensam nämnare:

Nathalie: Känslan direkt är skam, du skäms, du känner dig smutsig att någon sprider lögn om dig på det sättet. Att det kommer ut till folk, du blir verkligen ledsen och orolig att många hört de. Men man är mest rädd att familjen hör de, att folk smutskastar mig...

Jacklin: (...) det är både jobbigt och plågsamt, man lider av det liksom. Det jobbiga är att man behöver skämmas framför släktingarna om vi träffas.. eftersom jag vet att de kan tro att ryktena om mig är sanna även fast de kanske inte är så.

Sarah: Jag hade ett rykte om att jag träffade min pojkvän i skogen..när ryktet kom ut så tog mina föräldrar väldigt illa vid och blev sårade på grund av mina handlingar och själva ryktet. Alla pratade om att jag hade förstört familjens heder och rykte och jag kunde inte umgås med släkten på samma sätt som innan för att jag skämdes och för att folk tänkte annorlunda..

Skam anses vara en primär emotion och våra sociala interaktioner präglas av att vi vill undvika skam (Scheff, 2000). I intervjupersonernas beskrivningar är det tydligt att skam är en huvudemotion i exempelvis *Nathalies* uttalande: "*Känslan direkt är skam, du skäms, du känner dig smutsig..*". Skam uppfattas vara en känsla som gör att kvinnorna är med om jobbiga upplevelser av olika slag. I intervjupersonernas utsagor går det att konstatera att känslan av skam är vanligt när ett rykte cirkulerar om en individ. Intervjupersonerna har berättat att individer inom den assyriska/syrianska kulturen är på ett eller annat sätt beroende av vad andra tycker om en, vilket kan kopplas till det Scheff (2000) menar att vi individer påverkas av omgivningens tankar om oss. Utifrån detta går det att fastställa att Scheffs (2000) teori om detta stämmer överens med intervjupersonernas subjektiva upplevelser av detta. *Sarahs* upplevelse av att ett rykte spred sig om att hon träffat sin pojkvän i skogen, går att förstås som att det inte är ett acceptabelt beteende enligt den assyriska/syrianska kulturens normer och värderingar. Då känslan av skam oftast uppstår när en individ skiljer sig från andra i kollektivet med specifikt beteende, går det att förstå det som att *Sarah* kände känslan av skam. I hederskulturer är ett beteende likt *Sarahs* inte tillåtet, men också ett beteende som sällan förekommer eftersom att det finns strikta regler om vad som inte är tillåtet för en kvinna att göra. Många kvinnor väljer därför att följa reglerna då de är medvetna om riskerna annars, vilket *Sarah* beskriver som följande "*(...) jag hade förstört familjens heder och rykte*". Om individen skulle göra det kan det leda till att individen känner att: "*man inte kan umgås med släkten på samma sätt som innan*".

Vidare har det under intervjuerna även framkommit att två av kvinnorna emellanåt kan känna sig begränsade på grund av de konsekvenser som inte bara de själva kan få utan även familjen, i form av känslor av skam. I kvinnornas beskrivningar om de begränsningar som de kan möta i sin vardag går det att förstå att dessa kan skilja sig för olika individer i gruppen. Detta för att skam är en central känsla som inte bara kan drabba individen i fråga, utan även omfatta hela familjen. Detta berättar *Manuella* och *Maria* om:

Manuella: (...) Jag har kommit till den punkten att jag skiter i. Problemet är att för min del så spelar det ingen roll. Jag är immun mot skitsnack men jag vill inte skapa för mycket problem för min pappa, att han ska få kommentarer osv. Jag vet att han bryr sig om vad andra tycker, därför väljer jag ändå att inte göra något som kan skada min relation med honom, men också för att han slipper skämma ut sig framför släkten på grund av mig...och det vill jag ju inte...

Maria: (...) jag kan till exempel inte umgås med folk som jobbar på dagarna och kan umgås på kvällarna, eftersom jag inte får vara ute sent. Jag får inte festa heller för då är jag också ute sent bland "snuskiga" människor. Så det påverkar mitt sociala liv en hel del... Jag kan liksom inte åka iväg någonstans med min fästman eftersom jag inte får sova någon annanstans än hemma. För gör jag allt det här kan jag få ett rykte i släkten, och till och med i den staden jag bor i. För familjen är det väldigt viktigt att jag uppfyller deras förväntningar, men det resulterar i att jag mår dåligt eftersom jag inte får leva som jag vill.. och när jag väljer att inte leva upp till deras förväntningar blir det så att jag mår bra för jag lever livet som jag vill leva. Men då får jag stå ut med att se mina föräldrar må dåligt och skämmas över det jag gör som dom inte tycker om...

Individer anpassar sig vanligtvis till samhällets normer för att undvika känslan av skam (Scheff, 2000). Detta kan ses med hjälp av *Manuellas* uttalande om sin pappas känslor: "*Jag vet att han bryr sig om vad andra tycker, därför väljer jag ändå att inte göra något (...) för att han slipper skämma ut sig framför släkten*". Om en assyrisk/syriansk kvinna skulle anpassa sig till familjens och släktens regler resulterar detta i att hon skulle slippa känna känslor av skam. *Manuella* och *Marias* uttalanden kan tolkas som att de trots sina egna åsikter om hur de vill leva sina liv, inte fullt ut väljer att göra det. Detta eftersom att de känner sig styrda av vad andra, men främst deras familj, kommer att tycka och tänka om handlingen: "*(...) för gör jag allt de här kan jag få ett rykte i släkten, och till och med staden jag bor i..*".

Våra handlingar är baserade på att slippa känna skam. Vi undviker att bete oss på ett sätt som inte anses vara normalt enligt kulturen för att konsekvensen annars kan vara påfrestande att handskas med (Scheff, 2000). Detta framgick tydligt i det *Maria* berättar: "*(...) då får jag stå ut med att se mina föräldrar må dåligt och skämmas över det jag gör som dom inte tycker om...*". Av detta framgår därför att kvinnorna i assyriska/syrianska gruppen tvingas att leva sina liv och ständigt styras av tanken om vad omgivningen kommer tycka och tänka på en handledning eller egenskap. Detta visar att kvinnornas liv är begränsade och det är svårt för dem att gå emot detta för att de då måste handskas med konsekvenserna.

Nathalie berättar bland annat att om de förväntningar hon har på sig gällande hur hon ska bete sig och vad hon ska uppnå i livet. Hon påstår att förväntningarna är stora och kommer från både familjen, släkten och vännerna. *Nathalie* berättar om att konsekvenserna kan bli stora om en kvinna inte skulle uppfylla de förväntningar och krav hon har på sig och riskerar därmed att känna skam:

Nathalie: (...) du får inte bete dig som en slampa. Du ska vara utbildad, ha ett jobb och körkort. Vara en bra tjej helt enkelt. Inte sticka ut på något konstigt sätt jämfört med dem andra i din omgivning. (...) Får du ett dåligt rykte kan de medföra skam över hela familjen och inte bara mig, för släkten, för vänner, hela din omgivning. Det påverkar mer än bara dig själv. Du kan lätt förlora vänner eller att släktingarna ser ner på dig efter det.

Skam har ett viktigt och centralt värde i hederskontexter. Om en kvinna väljer att bete sig på ett sätt som avviker från normerna i gruppen, skulle detta bidra till känslor av skam för såväl individen som för hela familjen (Metoo & Mirza, 2007). Detta kan konstateras av *Natalies* påstående där hon berättar om att en dåligt rykte kan medföra skam över hela familjen och inte bara individen själv. Skam medför signaler i de sociala band som finns mellan oss individer, om skam uppstår riskerar banden att hotas. Vi undviker därför känslan av skam för att vi i grund och botten är rädda för att våra sociala band ska hotas eller förstöras (Scheff, 2000). *Manuella* beskrev att hennes pappa bryr sig om vad andra tycker och på så vis väljer hon att inte göra något som kan skada hennes relation till honom. Hennes påstående kan tolkas som att hon inte vill att hennes relation till hennes pappa ska skadas. Detta på grund av att han, till skillnad från henne, är traditionell i sitt tänkande. Således väljer hon, liksom många andra kvinnor, att inte göra "fel" på grund av rädslan att förlora ett socialt band eller rädslan av andra konsekvenser som kan tillkomma om hon inte uppfyller de förväntningar som hon har på sig.

Ryktesspridning - ett socialt verktyg

Kvinnorna beskriver ryktesspridning som ett vardagligt fenomen. Huvuddragen i kvinnornas berättelser om ryktesspridning är att det är något som de är aktivt delaktiga i, men som de upplever som negativt. Kvinnorna anser att ryktesspridningen ofta är baserad på känslor av avundsjuka och att individer därför väljer att sprida negativa rykten om någon som de ogillar. Detta för att själva se bättre ut i andras ögon. Intervjupersonerna påstår att konsekvenserna av ett dåligt rykte kan vara utfrysning, skambeläggning, kontroll samt fysisk- och psykisk misshandel.

Intervjupersonerna har gett liknande svar om ryktets innebörd och vilken betydelse den har i den assyriska/syrianska kulturen. Två av kvinnorna har uttryckt sig på följande sätt:

Sarah: Ett rykte för mig är falska påståenden som cirkulerar i släktens munnar. Ryktet är väldigt stort bland syrianska folket, då ryktet är vad som avgör om en person är bra eller dålig..asså..det jag menar är att det finns både bra och dåliga rykten. Men det känns att inom vår kultur så cirkulerar bara de dåliga ryktena.. för de liksom ingen som går runt och skapar bra rykten om andra..typ...

Nathalie: En cirkel som sprider information. Sen beror det på vad det är för typ av rykte, om det är bra eller dåligt... som ett informationsflöde typ. Det är väldigt vanligt bland oss, det är nästan som att syriener lever på att snacka skit om andra människor.

Ett rykte kan vara positivt såväl som negativt och fylla olika funktioner beroende på vad det är (Johansson & Lalander, 2010). I intervjupersonernas utsagor framkommer det dock att inom den assyriska/syrianska kulturen är det vanligtast att ryktet har en negativ klang. Detta för att det kan tänkas att det inte är lika spännande och tillfredsställande att skvallra och skapa bra rykten om andra, speciellt om du ogillar personen som ryktet innefattar. Det framkommer även att ryktesspridningen har en stor betydelse och är ett vardagligt fenomen. Detta accentueras genom att samtliga intervjupersoner vid något tillfälle har varit med och bidragit till att skapa/sprida ett rykte om någon annan:

Sarah: Ja, det har jag. När jag var yngre gjorde jag det mer, nu är jag mer försiktig och vet vad det kan ge för konsekvenser så jag försöker låta bli men det är lätthänt när man sitter och pratar med sina kompisar att man skvallrar om andra. Jag hade önskat att jag gjorde de mindre faktiskt.

Jacklin: Ja, det händer då och då. Det är inget jag kan ro för, det bara blir så när man träffas i en grupp.. att vi leder in på att prata om någon eller några vi ogillar och tillslut går det vi pratat om vidare. Tror inte

jag någonsin kommer sluta med det, det är jag okej med så länge det inte skadar någon annan på riktigt liksom.

Manuella: Ja, dom gångerna jag spridit ett rykte har de varit när jag hört det från någon i min omgivning. Sen händer det att jag delar det med min bästa vän...eller aa, oftast till mina vänner bara. Ryktet kan handla om speciellt dom man inte gillar...

Ryktet är en social företeelse som finns i våra vardagliga mänskliga interaktioner, där skvaller är det som håller rykten vid liv (Johansson & Lalander, 2010). Intervjupersonerna berättar att det hör till vanligheten att skvallra om andra i umgänget, med andra från kollektivet eller vänner, däremot har de blandade känslor gällande detta. *Sarah* försöker att låta bli att prata om andra och önskar att hon gjorde det mindre. *Jacklin* tror inte att det är något hon kommer sluta med då hon anser att det är tillåtet att prata om andra så länge du inte skadar personen. Detta visar tydligt på att ryktesspridning och skvaller inte är något som kommer att försvinna eller förminska i den assyriska/syrianska kulturen och det visar sig snarare vara något som är accepterat och tillåtet. *Manuella* påpekar ingenting om hennes egna känslor kring detta men berättar om att hon oftast sprider vidare ett rykte om någon efter att hon fått höra det från någon i sin omgivning, vilket har en tydlig koppling till att ett rykte oftast startar genom spekulationer (jfr Johansson & Lalander, 2010). Dessa spekulationer går från en person till en annan och någonstans där emellan uppfattas detta slutligen som ren sanning. Tre av intervjupersonerna bekräftar detta på följande sätt:

Maria: Det betyder att någon snackar skit, någon talar om något som de kanske inte vet är hundra procent säkert/sant.

Jacklin: Folk lever på att sprida rykten, de kan vara påhittade och även om de är sanna så kryddas de till det blir en riktig skandal fastän det kanske inte var något alls.

Kristina: Det brukar vara så att en person har sett eller hört något och sen förvrängs och förvrids allt så till slut handlar ryktet om något som inte ens är helt sant.

Detta kan innebära att många av ryktena som sprids och cirkulerar runt i om assyriska/syrianska individer endast är spekulationer och behöver inte nödvändigtvis vara ren sanning om en individ. Trots den osäkerheten på om det är hundra procent sant verkar det som att intervjupersonerna ändå fortsätter att sprida ett rykte om någon, vilket säkerligen påverkar den individen negativt och är extra påfrestande om det är något som inte stämmer. Under samtliga intervjuer har det även framkommit att ryktesspridning är ett fenomen som är återkommande i kvinnornas vardagliga liv och i interaktioner med andra i kollektivet. Alla har vid något tillfälle i deras liv spridit ett rykte om någon annan och intervjupersonerna menar att det beror på en känsla av avundsjuka.

Nathalie: Genom avundsjuka människor, jättevanligt bland syrianer, handlar om att se bra ut man gillar att trycka ner andra då. Men kanske också att man är så insatt i varandra, vi gynnas inte och blir inte tillfredsställda genom att höra något om en svensk men vi blir det när vi hör något om syrianer. Vi blir tillfredsställda att berätta något om någon, en känsla.

Jacklin: Jag vet att det handlar om avundsjuka i grund och botten. Du snackar oftast om någon som du ogillar även om du inte vet att det är hundra procent sant så gör du det för du mår bättre då. Du har luskat fram information och du känner dig friare när du har berättat för någon.

Skälet till att individerna sprider rykten baserat på deras känsla av avundsjuka skulle kunna bero på att det finns en typ av konkurrens mellan individerna i kollektivet. Ryktesspridningen används därför som ett verktyg för att få sig själva att se "bättre" ut i andras ögon, än den ryktet är riktat mot. Därmed går det att konstatera att ryktesspridningen sker på andras bekostnad och är till fördel för den eller de som spridit ryktet inom den assyriska/syrianska

kulturen. Det som har nämnts ovan kan tolkas likt det som Thylefors (1987) berättar om att vi individer tenderar att rikta vår ångest eller ilska mot andra genom att sprida rykten om dem. Detta för att vi själva ska slippa känna dessa känslor och istället få en befriad egenskap. Kvinnornas utsagor om rykten visar att individer får en befriande känsla och blir tillfredsställda genom att sprida ett dåligt rykte om en annan individ. Detta kan konstateras av *Jacklins* påstående: "Du snackar oftast om någon som du ogillar (...) för du mår bättre då". Konsekvenserna av detta skulle dock kunna bli att en annan individ drabbas och mår dåligt på grund av att du vill rikta sin ångest eller ilska för att själv må bättre. Det blir då likt en ond cirkel som inte har något slut.

Vidare har samtliga intervjupersoner beskrivit att ryktesspridning har en stor påverkan på individens samt familjens heder. Tre av kvinnorna har även poängterat att ryktesspridningen medför konsekvenser som kan variera i olika former och grader beroende på ryktets art:

Maria: Ja alltså det är nog vanligast att du blir utkastad eller att en del i släkten bara slutar prata med dig. Det kan bli riktigt jobbigt. Men sen handlar mycket också om ifall jag ryktet är grovt eller inte.

Sarah: Om ett rykte skulle komma ut kan det lätt hända att mina föräldrar väljer att frysa ut mig typ, de kommer först skälla på mig och sen sluta prata med mig för att jag ska lära mig en läxa. Så kommer jag må dåligt och bara skämmas ihjäl framför alla släktingar. Dessutom skulle de kännas som att de ville ha mer kontroll över mig efter det.

Manuella: Alltså ett dåligt rykte kan ge många konsekvenser, en gång när min mamma fick höra något om mig som inte ens var sant, blev hon riktigt förbannad och slutade prata med mig. Hon bad min pappa prata med mig istället och då skällde han på mig och sa att om jag inte skulle skärpa mig skulle jag inte vara deras dotter längre. Jag minns att jag blev ledsen när han sa så. Så jo.. det kan vara många olika konsekvenser.

Av det som intervjupersonerna berättar framgår det att konsekvenserna av ryktesspridning skulle kunna vara utfrysning, skambeläggning, kontroll, undandragen kärlek samt fysisk- och psykisk misshandel. Detta resulterar i att intervjupersonerna upplevt det jobbigt att handskas med de olika formerna av konsekvenser, vilket skulle kunna ha bidragit till att de därför gör allt i sin makt för att undvika dessa. Faqir (2001) och Eldén (2003) är två omtalade forskare som har studerat vilken inverkan ryktet har i en hederskontext. Forskarna påpekar att det finns en tydlig koppling mellan hedersvåld, förtryck och ryktesspridning, speciellt gäller detta kvinnor. Tre av intervjupersonerna, *Sarah*, *Kristina* och *Nathalie* tar upp liknande resonemang gällande ryktesspridningens betydelse för förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck av olika slag:

Sarah: Ett rykte kan orsaka hemska grejer, och hedersvåld är ett av det. Om en kvinna har haft sex innan äktenskap kan detta resultera i allt möjligt, i vissa fall kan det resultera i mord, men detta sker vanligtvis i våra hemländer. I Sverige handlar det mer om att en kvinna med ett dåligt rykte kan medföra grova konsekvenser av andra slag. Om en kvinna till exempel har en pojkvän utan familjens tillåtelse och andra syrianska medlemmar får höra detta så anses tjejen automatiskt vara oren. Hon går emot vad som är fel enligt vår kultur.

Kristina: Hedersvåld tror jag definitivt att det bidrar till, däremot så har jag inga konkreta förslag så det är bara spekulationer. Men om en tjej till exempel har ett dåligt rykte så kommer absolut familjen och släkten att tillsätta sanktioner för att den här tjejen inte ska "förstöra för sig själv" ännu mer. Sanktionerna är definitivt en form av förtryck.

Nathalie: Om hedersvåld och förtryck skulle ske så är det definitivt från dina rykten, de från dina handlingar som de andra uppfattar vara fel, om de kommer fram så är de självklart.

Intervjupersonernas uttalanden bekräftar det som Faqir (2001) och Eldén (2003) påpekar, då det uttryckt att det finns ett samband mellan rykten och hedersrelaterat våld och förtryck i den

assyriska/syrianska kulturen. Kvinnorna har tagit upp konkreta exempel på vad för typ av normavvikande beteende som enligt den assyriska/syrianska kulturen skulle kunna leda till hedersvåld och förtyck, ett exempel är: *“Om en kvinna till exempel har en pojkvän utan familjens tillåtelse och andra syrianska medlemmar får höra detta så anses tjejen automatiskt vara oren”*. Orsaken till att ett rykte uppkommer kan bero på flera faktorer, men främst beror det på att en individ avviker från normerna (Johansson & Lalander, 2010). I intervjupersonernas berättelser nämns det att *“Om en kvinna har haft sex innan äktenskap kan detta resultera i allt möjligt.. (...) I Sverige handlar det mer om att (...) tjejen anses automatiskt vara oren”*. Ryktet handlar därmed oftast om vad en individ gör eller har gjort, vilket även detta är tydligt i intervjupersonernas uttryck då de oftast målar upp en individs opassande beteende eller egenskap. De exempel som tagits gällande vad som skulle kunna vara ett dåligt rykte, har det gemensamt att de inte anses vara förenliga med kollektivets värderingar och normer.

Stigmatisering till följd av normavvikelse

En del av intervjupersonerna har tidigare berättat om att utfrysning är en vanlig konsekvens av att en individ har ett dåligt rykte och avviker från kollektivets normer. Detta menar kvinnorna alltså resulterar i att individen blir stigmatiserad av kollektivet på grund av sitt normavvikande beteende, exempelvis att du röker eller har en pojkvän. Kvinnorna berättar att de därför känner sig begränsade på många sätt eftersom de inte fullt ut kan göra vad de vill. De styrs av risken att få ett dåligt rykte, eller att bli stigmatiserade av kollektivet då de är medvetna om vilka konsekvenserna kan vara.

Under respektive intervju fick kvinnorna möjligheten att beskriva om de vid något tillfälle upplevt att familjen samt släktens värderingar har begränsat dem på något sätt. Vi samtalade även om hur viktigt det är för dem att uppfylla familjens och släktens förväntningar och vilka konsekvenser de kan leda till om de inte gör det. Fem kvinnor som vi intervjuade hade liknande känslor och uppfattningar om detta:

Sarah: Ja, det upplever jag. Det finns mycket som jag vill uppleva som inte direkt går att uppleva på grund av rykten och för man vet vad konsekvenserna är annars. Därför får man anpassa sig efter deras snack. För mig är det inte alls viktigt, då det är mitt liv. Men för mina föräldrar däremot är det väldigt viktigt, vilket är en av anledningarna till varför jag kanske väljer att inte göra vissa grejer. Då skulle jag i stort sett vara “svarta fåret” i släkten, det skulle gå runt en massa rykten om mig och min heder, och jag skulle antagligen inte uppskattas som sällskap.

Kristina: ja, såhär på rak arm så vill jag svara att jag utan tvekan hade hamnat i någon form av utanförskap av många i släkten, jag tror att många i min släkt hade valt att exkludera mig om det var så att jag gjorde något som helt gick emot deras värderingar...

Jacklin: Man blir utkastad från familjen, du har ingen talan att alla tar avstånd från dig, du tillhör inte familjen längre. Allt från grunden är borta, du sviker din familj. Du kanske inte kan ens umgås med släkten på samma sätt eftersom de tänker annorlunda om dig.

Maria: Det jag menar är att trots att jag kanske tycker att det är fint att vår kultur bidrar till en relativt stark sammanhållning, så innebär det samtidigt att de som inte passar in inom de normer som råder inom den syrianska kulturen, oftast hamnar i ett ganska gravt utanförskap. Alltså, ett exempel på detta är människor som helt enkelt väljer att inte följa de traditioner vi har gällande typ giftermål, många av individerna som väljer att avvika från det som av den syrianska folkgruppen, i många generationer, har ansetts varit normalt... hamnar oftast utanför den där syrianska sammanhållningen... man tillhör inte längre folket på samma sätt.

Manuella: Om någon inte skulle följa alla regler vi har skulle det tyvärr kunna leda till hot, utfrysning, psykisk samt fysisk misshandel.

Kvinnornas beskrivningar visar att de värderingar och normer som de har inom sina kollektiv, på ett eller annat sätt kan bidra till att de inte är helt fria i sina handlingsutrymmen eftersom de är rädda för att bli utfrysade: “*Det finns mycket som jag vill uppleva som inte direkt går att uppleva på grund av rykten och för man vet vad konsekvenserna är annars*”. Om kvinnorna skulle välja att inte följa de krav och begränsningar som finns är det tydligt att konsekvenserna kan bli stora. De riskerar även att hamna i ett utanförskap och bli stigmatiserade, vilket innebär att en individ med ett avvikande beteende eller egenskap som uppfattas negativt av kollektivet blir utesluten av gruppen. Detta eftersom hon inte levt upp de normer och värderingar som förväntas av henne (jfr Goffman, 1972). Flera av kvinnorna har under intervjuerna påstått att konsekvensen av att inte uppfylla familjens och släktens förväntningar är bland andra att bli utkastad. Detta grundar sig i att du anses ha svikit din familj, vilket kan göra att du hamnar utanför den assyrisk/syrianska sammanhållningen samt att släkten skulle se dig som: “*svarta fåret*”. Vidare beskrev *Nathalie* och *Kristina* om deras normavvikande beteende som de inte vågat visa framför kollektivet. *Nathalie* berättade om att hon brukar konsumera alkohol och röka cigaretter emellanåt och *Kristina* berättade om att hon brukar gå ut på krogen tillsammans med sin vän och ljuga om det för sin familj:

Nathalie: Ja alltså det händer att jag tar en cigg eller dricker då och då, fast jag vet att jag som en tjej inte bör göra det för det anses vara “fult”. Men jag kan inte låta bli, det är en grej jag gör för att kunna passa in med resten av gruppen, med resten av mina vänner...men det skulle inte passa in bland familjen iallafall.

Kristina: Jag har vid vissa gånger sagt att jag ska sova över hos en tjej kompis men egentligen så går jag och hon ut på krogen fast jag vet att hela familjen tycker det här är fel så tycker jag ändå om det, det är kul och jag ser inga fel med att vara där. Jag kan bara inte berätta för dem för jag är rädd för vad dom kommer tycka och säga om mig då.

För att en individ med ett avvikande beteende skall bli stigmatiserad måste det vara synligt för kollektivet (Goffman, 2014). I *Nathalies* och *Kristinas* beskrivningar framkommer det att de inte väljer att visa deras beteenden utåt eller framför kollektivet. Detta kan uppfattas som den sociala virtuella identiteten, som utgör de förväntningar som individen har på sig. men även den faktiskt sociala identiteten, där individen döljer sitt avvikande beteende för att undvika stigmatisering men då får leva med att inte kunna vara sitt sanna jag. Detta kan bero på att vi är beroende av vad omgivningen har för syn på oss, därför försöker vi på alla sätt att bete oss efter de sätt som anses vara korrekt (Goffman, 2014). Därmed går det att tyda det som att *Nathalie* och *Kristina* upplever en konflikt mellan den sociala virtuella identiteten och den faktiskt sociala identiteten.

Kvinnornas berättelser skulle även kunna tolkas likt Eldéns (2001) påstående “*andras blick*”, som innebär att hedern är beroende av hur kvinnan uppfattas av omgivningen, det vill säga kollektivet. Både Goffman (2014) och Eldéns (2001) påståenden bekräftas i kvinnornas utsagor där de berättar att anledningen till att de döljer sina beteenden är på grund av att de är medvetna om vad kollektivet kommer tycka och säga om det. *Kristina* uttrycker att hon känner rädsla för vad hennes familjemedlemmar kommer tycka och säga om henne om hon berättar att hon varit ute på krogen och ljugit om det. Därmed går det att tolka det som att kvinnorna är beroende av hur de kommer att uppfattas av omgivningen, vilket även accentueras genom *Jacklins* framställning om detta:

Jacklin: De finns mycket man vill göra, som man inte kan göra för att man måste tänka på vad alla andra kommer säga och tycka om det. Alltså jag menar släkten, men också vad alla andra syriener i området kommer säga om en.

Intervjupersonen *Maria* beskrev under sin intervju hur hon vid ett tillfälle blev upptäckt av sin bror när hon och hennes kompis rökte bakom ett hus. *Maria* var väl medveten om de stora konsekvenserna redan i den stunden:

Maria: Jo men nu kom jag på en gång när jag och min kompis stod bakom ett hus i det området vi bor i, vi försökte gömma oss för att tjuvröka, vi brukar kalla det så för att vi egentligen inte får röka... och efter några minuter kom min bror förbi och såg mig med cigaretten. Det var verkligen det sista och den sista personen jag ville skulle se det, för då fick mina föräldrar reda på det och det blev bara så jobbigt.

Även *Kristina* berättade om en situation där hon stötte på ett par släktingar när hon promenerade genom stan med en killkompis från klassen:

Kristina: En dag skulle jag bara till stan efter skolan med min killkompis från klassen, han promenera med mig dit för att han sen skulle vidare till busshållplatsen och då träffade vi på två släktingar till mig... (...) sjukt jobbigt kände jag, visste att de skulle tänka och tro att han var min svenska pojkvän eller något då, sen snacka skit. Ända sen dess har jag lärt mig att aldrig gå med någon kompis på en så öppen plats, släktingarna finns ju typ överallt eftersom vi är så många.

Intervjupersonerna beskriver tydligt hur de önskade att deras, enligt kollektivet avvikande, beteende inte hade upptäckts. Detta för att kvinnorna delar en rädsla om att bli utlämnade, få ett dåligt rykte eller känna skam. En individ som har ett upptäckt stigma av omgivningen kallas för diskrediterad (Goffman, 2014), således går det att konstatera att både *Maria* och *Kristina* är diskrediterade eftersom de inte lyckades dölja sina avvikande beteenden för kollektivet. Kvinnorna upplever att stigmatisering är ett vanligt fenomen inom den assyriska/syrianska kulturen, då stort fokus ligger på hur individerna beter sig inför andra. Därför är det vanligt att försöka dölja sitt avvikande beteenden för kollektivet eftersom individerna är säkra på att beteendet kommer uppfattas som negativt och avvikande. Kvinnorna tycks även uppleva det jobbigt då de inte får göra vad de vill eftersom det finns en ständig risk för att bli avslöjad eller sedd av omgivningen på ett "dåligt" sätt. *Maria* och *Kristina* har tydligt beskrivit att de i framtiden hellre avstår från ett sådant beteende än att riskera för att bli sedda, få ett rykte eller bli stigmatiserade igen.

Slutdiskussion

Under den första delen av uppsatsskrivandet upptäckte vi att det fanns relativt lite forskning om det ämne vi studerat. Den forskning som fanns belyste oftast hedersrelaterat våld och förtryck utifrån socialtjänstens perspektiv och inte lika mycket utifrån utsatta kvinnors perspektiv. Detta gjorde att vi valde att utföra en studie som närma sig kvinnors egna upplevelser och berättelser om den kultur de lever i. De forskningar som redan finns om den assyriska/syrianska kulturen är oftast gamla och skrivna under 90-talet, dessutom saknas forskning som berör folkgruppen i svensk kontext och på det sätt vi ämnat i denna studie. Valet var därmed enkelt för oss att skriva om denna folkgrupp, då vi anser det vara både behövligt och betydelsefullt. Valet har också baserats på vår egna liknande kulturella bakgrund, vilket gav oss intresset att pröva om våra hypoteser och förförståelse för om ämnet stämmer. Utifrån vad våra intervjupersoner berättat, stämde det överens med vår förförståelse för studiens ämne, vilket till mestadels handlade om att en kvinna skall ha ett gott rykte då hon annars riskerar att bli stigmatiserad och skambelagd. Men också att hedern går före allt annat och styrs av kvinnornas handlande som är direkt kopplat till kollektivets heder.

Studiens slutsatser indikerar att ryktet har en stor betydelse i de unga assyriska/syrianska kvinnornas liv och att skvallra eller sprida rykten om andra anses vara ett vardagligt fenomen.

Ryktesspridningen kan ses som ett socialt verktyg individerna använder mot andra som de ogillar, för att få sig själva att se bättre ut. Om en assyrisk/syriansk kvinna skulle få ett dåligt rykte riskerar denne att inte bara förstöra sin egen heder utan även hela kollektivets heder. Individen kan då bli stigmatiserad av kollektivet eller av sina vänner på grund av dennes normavvikande beteende eller egenskap. Majoriteten av intervjupersonerna uppfattar att hedersbegreppet har en tydlig koppling till kollektivets normer och värderingar, om en kvinna skulle gå emot de riskerar hon att skada sin och familjens heder. Ett antal exempel på ett normavvikande beteende i den assyriska/syrianska kulturen kan vara att kvinnan har samlag innan äktenskap, har en pojkvän utan familjens tillåtelse eller klär sig på ett opassande sätt. Dessa nämnda exempel anses enligt kollektivets normer och värderingar inte vara ett normenligt eller tillåtet beteende. Med detta går det att förstå att kollektivets värderingar har en stor betydelse i kvinnornas vardagliga liv. Konsekvenserna av ett sådant avvikande beteende kan leda till att individen blir stigmatiserad, kontrollerad eller utsatt för psykisk- eller fysisk misshandel, vilket oftast resulterar i att individen blir skambelagd. Känslan av skam anses vara en primär emotion hos intervjupersonerna, vilket enligt Scheff (1990) innebär att våra sociala interaktioner formas och präglas av undvikandet av just den nämnda emotionen. Intervjupersonerna har uttryckt att skam är en emotion som de styrs av i sin vardag då de försöker undvika den men att det också är en känsla som uppkommer som en följd av ryktesspridning och stigmatisering.

De krav och begränsningar som nämnts ovan, är några få av de vanliga kraven som kvinnor i den assyriska/syrianska kulturen möter dagligen. Dessa skiljer sig mellan de olika könen, då kvinnans handlingsutrymme är betydligt mer begränsat än mannens. Kvinnoförtrycket är något som inte är främmande i den assyriska/syrianska kulturen, det har funnits sedan ursprungsländerna och har följt med genom generationerna. Hederskulturen anses av intervjupersonerna vara mansdominerad vilket uppfattas negativt, eftersom det begränsar främst kvinnornas liv. Hedersproblematiken grundar sig i den kultur som finns i Mellanöstern och intervjupersonerna i studien påstår att det aldrig kommer att försvinna helt, men att det förmodligen kommer minska med åren. Av de slutsatser vi kommit fram till och det vårt empiriska material har visat, är det möjligt att konstatera att den assyriska/syrianska kulturen än idag i viss utsträckning kan betraktas som en hederskultur, enligt Lidskogs & Denizs (2009) definition och utifrån den tidigare forskning som vi tidigare presenterat. I respektive intervjupersons uttalanden är det tydligt att hedern är något som påverkar och styr deras sätt att leva sina liv.

Under författandeprocessen dök en fundering upp; om det hade sett annorlunda ut om studiens intervjupersoner hade varit män istället för kvinnor. Då vi valde att bara intervjua kvinnor, belystes endast ett kvinnligt perspektiv av studiens problematik. Det skulle därmed vara intressant att även få ett manligt perspektiv på problematiken. Genom att även inkludera män i en studie som denna, hade det bidragit till en bredare och mer generell bild av studiens problematik. Dessutom hade assyriska/syrianska mäns syn på heder även kommit till uttryck. Vi kan tänka oss att resultatet i en studie där även män är inkluderade skulle sett annorlunda ut och det skulle även ge läsaren större förståelse för det kvinnorna berättat om assyriska/syrianska män. Eftersom att det finns strikta regler i en hederskultur gällande vad kvinnor får göra och vad män får göra, kan det därför vara av intresse att bereda kunskap om männens uppfattning av reglerna.

En annan aspekt som uppmärksammades under intervjuerna var hur intervjupersonerna beskrev sina svårigheter med att leva med två kulturer, de ansåg det vara speciellt svårt att anpassa sig till Sverige och samtidigt bibehålla sina rötter. Detta uppfattar vi vara komplicerat eftersom de svenska värderingarna går emot den assyriska/syrianska kulturen till viss del,

vilket även är något vi själva kan identifiera oss i. Kvinnorna slits därför mellan två kulturer och det kan ske en krock mellan de assyriska/syrianska rötterna samt den svenska kulturen. Eftersom att vi lever i Sverige bör vi därför anpassa oss efter det svenska samhället, dock kan det bidra till konflikter i hemmet för att delade åsikter och diskussioner förs kring detta. Likt våra intervjupersoners beskrivningar av deras föräldrar vill också att vi ska bete oss på ett visst sätt av hänsyn till kulturen, samtidigt som hänsyn även ska tas till det svenska samhället. På så sätt kan även vi begripa och sätta oss in i intervjupersonernas påståenden gällande de svårigheter de utsätts för genom att leva i två kulturer. Våra tankar kring detta är att det kan vara av vikt att ta lärdom av andra kulturer för att skapa bättre förståelse för varandras beteenden. Detta skulle i sin tur kunna bidra till att vi har mindre fördomar om varandra, för hur mycket vet vi egentligen om varandras kulturer? Utöver de ytliga relationerna i skolan eller på jobbet? Det finns delar i den assyriska/syrianska kulturen som vi inte nämnt i studien men som säkerligen skulle uppfattas som något fint av andra. Gemenskap och stöttning inom familjerna är klara exempel, men det skiljer sig en del från den svenska där mycket bygger på att vara självständig och klara sig på egen hand och det är förmodligen där det krockar.

Hedersproblematiken anser vi är ett fenomen som bör bli ett mer öppet och omdiskuterat ämne i Sverige. Detta för att såväl unga som vuxna skall få djupare kunskap om det och dess konsekvenser, för att förstå problematikens allvar och komplexitet. Speciellt gäller detta de som lever i hederskulturer i Sverige, de kan på så vis förhoppningsvis få en förändrad uppfattning av problematiken. I studiens analys har det framkommit att synen på heder, våld och förtryck oftast följer med genom generationerna, men är något som kan komma att förändras eller åtminstone försvagas längre fram. Detta tror vi kan bero på att fler av de äldre generationerna försvinner och då försvinner även de urgamla synsätten med dem. De nya generationerna har därför mer anpassade värderingar och normer eftersom en större andel är uppväxta i Sverige. Dock kan vi uppfatta det vara svårt att en hel kultur förändras eller försvinner helt över tid, om inte individerna är villiga att ta effekterna och konsekvenserna av det, samt att kulturen är mottaglig för sådant som tidigare uppfattas vara icke normalt. Det finns däremot många tecken i våra intervjupersoners utsagor på att kulturen i många delar har förändrats, vilket bland andra Jacklin berättar om: *“Ja, alltså jag tänker nog annorlunda jämfört med min pappa och mamma, typ att kvinnan inte ska göra allt själv i hemmet så då kanske jag och min blivande man inte kommer leva på exakt samma sätt”*. Därför resonerar vi att det skulle kunna ske en förändring och förbättring i de drag av den assyriska/syrianska kulturen som liknar en hederskultur i framtiden.

Metodologiska problem

Studiens resultat kan ha påverkats av att det valda urvalet var relativt litet, då endast sex intervjuer genomfördes. Det fanns däremot inte tillräckligt med utrymme, än det en c-uppsats studie tillåter, att genomföra en studie med ett bredare urval som skulle kunna bidra till högre generaliserbarhet. Därför vill vi också betona den studerade problematikens komplexitet och hur resultatet av de sex kvinnorna som nödvändigtvis intervjuades inte behöver betyda att den assyriska/syrianska kulturen kan betraktas som en hederskultur på alla sätt. Dock var strävan att skänka en förståelse för betydelsen av kulturens olika delar som genus och ryktesspridning och ge en inblick i hur kulturen ser ut idag i Sverige.

Det går även att diskutera om och hur studiens resultat hade sett ut om vi hade valt att genomföra en kvantitativ studie med enkäter istället för kvalitativa intervjuer. Detta hade gjort att det hade varit möjligt för oss att undersöka ett större urval och få en mer generell bild av den assyriska/syrianska kulturen utifrån flera individers uppfattningar. En enkätundersökning hade även inneburit att deltagarna inte hade kunna bli påverkade av oss

som intervjuare på samma sätt som i en kvalitativ intervju. Dock anser vi att intervjuerna är att föredra i denna studie då vi ville få ett mer detaljerat och personligt svar av studiens deltagare.

Bidrag till forskning & förslag på vidare forskning

I denna studie har vi kommit fram till att hederskulturer är något som än idag existerar i Sverige, detta trots att Sverige är ett land som ofta representerar jämställdhet. Det kan bero på de stora migrationerna till Sverige från länder i Mellanöstern där hederskulturer är vanliga. Denna studie hjälper därmed att belysa detta ämne för såväl allmänheten som socialarbetare och kan ge professionella en direkt inblick i ett antal kvinnors egna upplevelser. Detta skulle på sin tur kunna hjälpa socialarbetare att ha en större förståelse för och kunskap om den assyriska/syrianska kulturen om de i sitt arbete skulle stöta på den.

I våra intervjupersoners uttalanden visat sig att många av de delar som inom den assyriska/syrianska kulturen liknar en hederskultur sakta men säkert kan försvinna då de yngre generationerna är mer anpassade till det svenska samhället. I förhållande till vad tidigare forskning belyst inom området har föreliggande studie bidragit med en ökad förståelse och insikt i en minoritetsgrupps kultur, där forskningen om just den assyriska/syrianska folkgruppen brister. En del av våra slutsatser har stämt överens med den forskningen vi tidigare har nämnt, exempelvis att kvinnor styrs av att ha gott rykte, att ryktesspridning är en stor del av mångas vardagliga liv och att det kan leda till hedersvåld och förtryck av olika slag. Men också att hedern är beroende av kollektivet och dess värderingar har en stor betydelse i kvinnornas liv.

Gällande förslag till vidare forskning anses en mer fördjupad studie vara relevant, där ett större antal intervjupersoner inkluderas i studien för att det skall kunna ge ett mer generellt resultat. Detta eftersom vårt resultat i studien visat på ett de yngre generationerna oftast väljer att ta avstånd från hederstänkandet och har en negativ bild av exempelvis ryktesspridning. Ett annat förslag är att även inkludera det manliga könet i en liknande studie för att få en ännu mer fördjupad och säker bild av den assyriska/syrianska kulturen och om den kan betraktas som en hederskultur.

Utifrån vad tidigare forskning och våra intervjupersoner har belyst är det vanligast att det är männen i ett kollektiv som är utövare eller vill kontrollera kvinnornas beteende. Samhället har en klar uppfattning om att det är den typiska utländska mannen som förtrycker kvinnor. Vi upplever att det brister i forskning som studerat män i hederskulturer, därför kan det vara betydelsefullt att undersöka även det manliga könets upplevelser av hedersproblematiken. Detta skulle kunna ge en större förståelse och ge mindre fördomar om utländska män. En sådan studie skulle även låta oss få ta del av hur männen tänker och tycker, vilket på sin tur skulle kunna hjälpa socialarbetare att bättre förstå hedersproblematiken och kanske även kunna förebygga det. Vi är dock medvetna om att det kan vara svårt att genomföra en studie med män då samhället oftast pekar ut utländska män som förövare. Det skulle även kunna handla om att en man inte vill medverka i en sådan studie för att han inte vill erkänna sig vara en förövare.

Referenslista

- Allwood, C (2004). *Perspektiv på kvalitativ metod*. Studentlitteratur. Lund
- Björktomta, S (2005). *Unga kvinnor, frihet och heder – om socialt arbete och hedersrelaterat våld*. Sköndalsinstitutets arbetsrapportserie nr 37. Stockholm: Ersta Sköndal högskola
- Borgström, M & Goldstein-Kyaga, K (2006). *Gränsöverskridande identiteter i globaliseringens tid: ungdomar, migration och kampen för fred*. Huddinge: Södertörns högskola
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB
- Bryman, A (2012). *Social Research Methods*. Oxford UK: Oxford University Press
- Cinthio, H (2007). *Hedersrelaterat våld och förtryck. En bakgrund i hedersrelaterat våld och förtryck – Ett kunskapsunderlag för hälso- och sjukvården*. (s. 19-34). Länsstyrelsen i Skåne län
- Connell, R, Hjukström, C. & Sörmark, A. (2009). *Om genus*. Göteborg: Daidalos
- Danemark, B, Ekström, M, Jakobsen, L. & Karlsson, J. (2003). *Att förklara samhället*. Lund: Studentlitteratur.
- Deniz, F. & Perdikaris, A. (1990). *Ett liv mellan två världar. En studie om hur assyriska ungdomar som andra generationens invandrare i Sverige upplever och hanterar sin livssituation*. Örebro: Sociologiska institutionen
- De Los Reyes, P (2003) *Patriarkala enklaver eller ingenmansland? Våld, hot och kontroll mot unga kvinnor i Sverige*. Integrationsverkets skriftserie IV
- Deniz, F. (1999). *En minoritets odysseé. Upprätthållande och transformation av etnisk identitet i förhållande till moderniseringsprocesser. Det assyriska exemplet*. Uppsala: Sociologiska institutionen
- Denscombe (2016) *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur
- Eldén, Å. (2001). "If she is alive, people want to see more and more." gossip, divided femaleness and honor among Swedish women from the Middle East. *Sociologisk Forskning*, 38 (3-4), 115-147
- Elden, Å. (2003). *Heder på liv och död - våldsamma berättelser om rykten, oskuld och heder*. Uppsala: Uppsala universitet

Eriksson, M (2004, 9 augusti). Det finns ingen speciell hederskultur. *Paraplyprojektet*. Hämtad: 2016-05-01 Från: <http://www.paraplyprojektet.se/nyheter/det-finns-ingen-speciell-hederskultur/>

Faqir, F. (2001). Intrafamily femicide in defence of honour: the case of Jordan. *Third World Quarterly*, 22 (s. 65-82). doi:10.1080/01436590020022583

Fejes, A & Thornberg, R (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. Malmö: Liber AB

Goffman, E. (2014). *Stigma - den avvikandes roll och identitet*. Lund: Studentlitteratur AB

Goffman, E. (1972). *Stigma*. Englewood Cliffs, N.J. Prentice-Hall

Hirdman, Y (1988). Genussystemet reflexioner kring kvinnors sociala underordning, ingår i: *Carlsson Wetteberg, C & Jansdotter, A. 2004. Genushistoria: en historisk exposé (red)*. Lund: Studentlitteratur AB

Hirdman, Y (2003). *Genus: Om det stabila föränderliga former*. Malmö: Liber AB

Jacobsen, D.I. (2007). *Förståelse, beskrivning och förklaring – introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur AB

Jemtborn, A (2005). *Å stå på sig, på egna ben – en fallstudie om en flicka i en hederskultur och hennes motstånd mot att inordna sig efter släktens krav*. Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete

Johansson, T. & Lalander, P. (2010). *Vardagslivets socialpsykologi*. Malmö: Liber AB

Lidskog, R & Deniz, F (2009). *Mångkulturalism – socialt fenomen och politisk utmaning*. Malmö: Liber AB

Länsstyrelsen (2007). *Hedersrelaterat våld och förtryck. Ett kunskapsunderlag för hälso- och sjukvården*. Skåne län. Hämtad: 2016-03-16. Från: <http://vardgivare.skane.se/siteassets/2.-patientadministration/trycksaker-och-webbmanualer/handbocker-och-lathundar/hedersrelaterat-vald-och-fortryck/hedersrelaterat-vald-och-fortryck---ett-kunskapsunderlag-for-halso--och-sjukvarden.pdf>

Länsstyrelsen (2008). *När man krokar – ett handlägningsstöd för socialtjänsten om hedersrelaterat våld och generationskonflikter kring traditioner, seder och bruk*. Uppsala län.

Länsstyrelsen (u.å.). *Om våld i hederns namn och om skyldigheten att se och hjälpa utsatta*. Hämtad 2016-03-16 från: <http://www.lansstyrelsen.se/varmland/SiteCollectionDocuments/Sv/manniska-och-samhalle/manskliga-rattigheter/rel-heder/OmValdIHedernsNamn2.pdf>

Metoo, V & Mirza, H (2007). There is nothing ‘honourable’ about honour killings’’: Gender, violence and the limits of multiculturalism. *Women's Studies International Forum*. 30(3), 187-200, DOI: 10.1016/j.wsif.2007.03.001

Norbert, E & Dunning, E & Goudsblom, J & Mennell, S (2000). *The civilizing process*. Oxford: Blackwell

Persson, A (2012). *Ritualisering och sårbarhet - ansikte mot ansikte med Goffmans perspektiv på social interaktion*. Malmö: Liber AB

Regeringen (2007). *Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer*. Hämtad 2016-04-25 från: <http://www.regeringen.se/contentassets/bc62728a94904029aca939ce937238e2/handlingsplan-for-att-bekampa-mans-vald-mot-kvinnor-hedersrelaterat-vald-och-fortryck-samt-vald-i-samkonade-relationer-skr.-20070839>

Regeringen (2015). *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. Stockholm: Elanders Sverige AB

Rennstam, J & Wästerfors, D (2015). *Från stoff till studie: om analysarbete i kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur AB

Scheff, T (1990). *Microsociology, Discourse, Emotion and Social Structure*. Chicago: The University of Chicago Press

Scheff, T (2000). Shame and the social bond: A sociological theory. *Sociological Theory*. 18(1). Doi: 10.1111/0735-2751.00089

Schlytter, A & Högdin, S & Ghadimi, M & Backlund, Å & Rexvid, D (2009). *Oskuld och heder - En undersökning av flickor som lever under hedersrelaterad kontroll i Stockholm stad – omfattning och karaktär*. Stockholms universitet, Institutionen för socialt arbete

Schlytter, A. & Linell, H. (2008). *Hedersrelaterade traditioner i en svensk kontext – en studie av omhändertagna flickor*. Forskningsrapport 2008:2. Forsknings- och utvecklingsenheten för socialtjänstens individ- och familjeomsorg i nordvästra Stockholm.

Silverman, D (2005). *Doing qualitative research – a practical handbook*. London: SAGE Publications Ltd

Socialstyrelsen (2013). *Vänd dem inte ryggen – utbildningsmaterial om hedersrelaterat våld och förtryck*. Hämtad 2016-03-16 från: <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19317/2014-1-6.pdf>

Thurén, T (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber AB

Thylefors, I (1987). *Syndabockar – om utstötning och mobbning i arbetslivet*. Stockholm: Natur och kultur

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet. Hämtad: 2016-03-17 Från:
http://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf

Bilaga 1 - Intervjuguide

Inledning

Kan du berätta lite om dig själv?

- Hur gammal är du?
- Vad har du för sysselsättning för tillfället?
- Är du född i Sverige?
- Om inte: Hur gammal var du när du kom till Sverige?
- Hur ser du på dig själv, ser du dig själv som svensk eller...?
- Vad innebär kultur för dig?
- Vad innebär kultur för din familj och släkt?
- Anser du att kulturen har ändrats från när dina föräldrar var unga, till dagens generation?
- Om ja: Vad är det som har gjort det så? Vad är anledningen till det?
- Hur upplever du att tillhöra två kulturer? fördelar/nackdelar?
- I vilken grad har den svenska kulturen påverkat dig?
- I vilka sammanhang ser du dig själv som en svensk/assyrier/syrian?
- Vad innebär det för dig att vara assyrier/syrian?

Kollektivet

Vad innebär familj för dig?

- Hur ser din familj ut?
- Hur är det att växa upp i en assyrisk/syriansk familj?
- Har du några syskon?
- Om ja, hur ser er relation ut?
- Hur ser relationen ut mellan dina föräldrar och mellan dig och dina föräldrar?
- Anser du att dina föräldrar behandlar er syskon likvärdigt?
- Om ja, vad tror du det beror på?
- Om nej, vad tror du det beror på?

Vilka ingår i din släkt?

- Behandlas du och dina syskon annorlunda av släkten?
- Upplever du att din familj eller/och släkt har förväntningar på dig?
- Om ja, vad är det du måste göra eller inte får göra som du vill?
- Upplever du att de värderingar som finns inom din familj och släkt begränsar dig på något sätt?
- Hur viktigt är det för dig att uppfylla deras förväntningar, om det finns några?
- Vad tror du skulle ske om du inte valde att uppfylla de eller följa deras värderingar?
- Har du några förväntningar på din familj eller din släkt?

Hur ser relationen ut mellan din familj och släkt?

- Hur ofta träffas ni eller har kontakt med varandra?

Hur ser relationerna ut mellan dina släktmedlemmar?

- Hur ser relationen mellan dig och dina släktmedlemmar ut?
- Har ni ofta kontakt?
- Om ja, på vilket sätt? Vill du ha det så?
- Om nej, hur kommer det sig tror du? Önskar du det var annorlunda?

Vad innebär heder för dig?

- Vad innebär heder för din familj och släkt?

Forskning menar att heder och hedersvåld finns och uppstår i patriarkala familjer i hederskulturer, vanligtvis från Mellanöstern och vi assyrier/syrianer kan påstå innefatta den kategorin.

Vad är en hederskultur enligt dig?

- Hur upplever du den assyriska/syrianska kulturen?
- Skulle du påstå att den assyriska/syrianska kulturen betraktas/är som en hederskultur?
- Om ja, motivera varför-
- Om nej, motivera varför

Ryktesspridning

Vad innebär ett rykte för dig?

- Vad innebär ett rykte för din familj och släkt?
- Hur stor betydelse har "ryktet" bland det assyriska/syrianska folket?
- Vad tror du att ett rykte kan medföra för konsekvenser?
- Upplever du att familj och släkt har någon inverkan på ryktesspridning?

Har du själv deltagit i att skapa/sprida ett rykte?

- Om ja, vad sade du?
- Om vem handlade ryktet om?
- Till vilka förde du det vidare?
- Varför skapade du ryktet?
- Vad blev konsekvenserna utav de?

Har du själv erfarenhet av att någon/några skapat ett rykte om dig?

- Om ja, kan du berätta mer?
- Vad skedde då?
- Vad sades?
- Vet du vilka som skapa ryktet?
- Vilka hörde det?
- Hur upplevde du det?
- Varför tror du det ryktet skapades om dig?
- Blev något annorlunda efter ryktena?

Vad tycker du om ryktesspridning?

- Hur vanligt är det inom den assyriska/syrianska kulturen?
- Hur är det vanligaste sättet den sprids på?
- Anser du att ett rykte bidra till hedersvåld och förtryck av något slag?
- Har du någon egen erfarenhet av det eller något klart exempel på där rykten resulterat i konsekvenser?

Avslutning

Har du någon sista fundering eller synpunkt kring det vi har pratat om idag, som du tycker kan vara bra för mig att veta eller som du känner att du gärna vill berätta mer om?

Bilaga 2 – Informationsblad

Syftet i föreliggande studie är att undersöka unga assyriska/syrianska kvinnornas subjektiva upplevelser av ryktesspridningens betydelse för förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck, där fokus även ligger på vilken inverkan familjen & släkten har på ryktesspridningen.

De kriterier som finns för deltagandet i studien är följande:

- Kvinna
- Mellan 18-30 år gammal
- Bosatt i Sverige
- Assyriska/Syrianska rötter

Intervjuerna kommer att spelas in och sedan skrivas ned ordagrant och transkriberas, dels för att det inte ska ske några missförstånd men också för att detaljerna som framkommer under intervjun inte ska försvinna. Den information vi samlar in från dig kommer endast att användas i föreliggande studie och behandlas konfidentiellt genom att inspelningen av intervjun förvaras på en säker plats, där endast författarna har tillgång till materialet. Det kommer inte vara möjligt att identifiera dig i studien, vilket vi säkrar dig genom att inte vid något tillfälle nämna ditt namn eller andra personliga uppgifter.

Under intervjuns gång har du alltid rätt att avstå från att svara på en eller flera frågor om du av något skäl inte vill det och du behöver inte heller motivera varför. Som deltagare i studien har du alltid rätt och möjlighet till att avbryta ditt deltagande och det ger inga konsekvenser för din del. Det är viktigt att komma ihåg att ditt deltagande är frivilligt.

Vid funderingar eller frågor angående det som är nämnt ovan, eller annat som berör studien är du välkommen att kontakta oss så ska vi göra vårt bästa för att svara dig.

Slutligen vill vi tacka dig för ditt deltagande i studien.

Med vänliga hälsningar

Lydia Altun

Nancy Tiari

Socionomprogrammet, Örebro Universitet

Kontaktuppgifter

Lydia.altun@hotmail.se
Nancy.tiari@hotmail.com